

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta biomedicínského inženýrství

Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Krizové řízení a řešení mimořádných událostí ve Věznici Vinařice

Crisis Management and Emergency Assistance in Vinařice Prison

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Vedoucí práce: plk. Mgr. Luboš Beránek

Stanislava Dvořáková

Kladno, květen 2018

Zadání diplomové práce

Student: **Stanislava Dvořáková**
Studijní obor: Civilní nouzové plánování
Téma: **Krizové řízení a řešení mimořádných událostí ve Věznici Vinařice**
Téma anglicky: Crisis Management and Emergency Assistance in Vinařice Prison

Zásady pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude analýza procesu krizového řízení a řešení mimořádných událostí ve Věznici Vinařice.

V teoretické části diplomové práce budou uvedeny platné právní předpisy, dále budou vysvětleny základní pojmy nutné k vytvoření uceleného náhledu na zmiňovanou problematiku specifického místa, kterým je Věznice Vinařice.

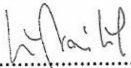
Praktická část se bude zabývat analýzou jednotlivých scénářů možných mimořádných událostí, které by mohly ve Věznici Vinařice nastat a způsobem jejich řešení. Nedílnou součástí bude též analýza nasazení sil a prostředků Vězeňské služby České republiky. Cílem diplomové práce bude vytvoření listu opatření, a to na základě vytvoření modelové situace mimořádné události ve Věznici Vinařice.

Seznam odborné literatury:

- [1] BLAŽKOVÁ, Kateřina, Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, ed. 1., Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015, 322 s., ISBN 978-80-86466-62-0
- [2] REKTOŘÍK, Jaroslav a kolektiv, Krizový management ve veřejné správě. Teorie a praxe., ed. 1., Praha: Ekopress, s.r.o., 2004, 249 s., ISBN 80-86119-83-1
- [3] ŠTĚTINA, Jiří, Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách, ed. 1., Praha: Grada Publishing, 2014, ISBN 978-80-247-4578-7

Vedoucí: plk. Mgr. Luboš Beránek

Zadání platné do: 20.08.2019

vedoucí katedry / pracoviště

děkan

V Kladně dne 02.10.2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem Krizové řízení a řešení mimořádných událostí ve Věznici Vinařice vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Kladně dne 18. 5. 2018

.....
podpis

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce, panu plk. Mgr. Luboši Beránkovi, který mi byl dobrým rádčem a hnacím motorem při vypracování této práce. A především potom mojí rodině, která to se mnou neměla vůbec jednoduché, a kterou jsem v mnoha směrech zanedbávala, stejně jako své přátele a známé.

Abstrakt

Cílem této diplomové práce je vytvoření listu opatření dále využitelného k řešení mimořádné situace ve Věznici Vinařice, konkrétně listu opatření při vzniku požáru a listu opatření při vzetí rukojmí, a to na základě pozorování v reálu provedené modelové situace mimořádné události v této věznici. Tato simulovaná mimořádná událost se odehrála ve čtvrtek dne 23. listopadu loňského roku, mezi 9. a 11. hodinou v součinnosti Vězeňské služby České republiky s Hasičským záchranným sborem Středočeského kraje ze stanice Kladno, Slaný a obce Pchery a Vinařice, Zdravotnickou záchrannou službou Středočeského kraje z výjezdového stanoviště Kladno a Policií České republiky Územním odborem Kladno a Zásahovou jednotkou Krajského ředitelství policie Středočeského kraje.

Teoretická část je pak věnována platným právním předpisům, vysvětlení pojmů, které jsou důležité pro vytvoření si uceleného náhledu na zmiňovanou problematiku specifického místa, kterým je právě Věznice Vinařice.

V praktické části se jedná především o popis modelové situace a následnou analýzu jednotlivých scénářů možné mimořádné události, která by mohla v tomto prostředí Věznice Vinařice reálně nastat, a o způsobu jejího řešení. Dále jsou zde analyzovány i jednotlivé cíle dané modelové situace a je hodnoceno jejich splnění. Nedílnou součástí této části diplomové práce jsou odpovědi na hypotetické otázky, zmíněno je nasazení sil a prostředků Vězeňské služby České republiky a v poslední části jsou zpracovány dva závěrečné listy opatření, vytvořené na základě pozorování modelové situace mimořádné události.

V diskuzi a závěru jsou potom shrnuty výsledky pozorování a dány do úzké souvislosti s tématem této diplomové práce.

Klíčová slova

Krizové řízení, mimořádná událost, modelová situace, věznice, vězeňská služba.

Abstract

The aim of this thesis is to create a list of measures that could be used to handle emergency events at Prison Vinařice, particularly a list of protection measures in case of fire and hostage defence measures. These measures have been proposed on the basis of the monitoring of a simulated emergency event at Prison Vinařice. This simulation of an emergency event was carried out on 23 November 2017, between 9 and 11 a.m., in cooperation between the Prison Service of the Czech Republic and the Fire Rescue Service of the Central Bohemia Region, Divisions Kladno and Slaný, the Fire Brigades of Municipality Pchery and Vinařice, the Rescue Medical Service of the Central Bohemia Region, Branch Office Kladno, and the Police of the Czech Republic, Branch Office Kladno, and the Emergency Squad of the Regional Police Directorate of the Central Bohemia Region.

The theoretical part of this thesis focuses on the legal regulations in force, the explanation of terms that are important in an overall understanding of the issue discussed in connection with a specific facility, namely Prison Vinařice.

The practical part of this thesis deals with individual model scenarios and the subsequent analysis of these scenarios involving emergency events that could actually occur at Prison Vinařice, and of their possible solutions. Furthermore, this part also contains an analysis of individual objectives of the given scenarios and evaluation of their fulfilment. This part also includes responses to hypothetical questions and describes the personnel and means employed by the Prison Service in such situations. The final part provides two final lists of measures, created on the basis of monitoring and assessment of individual emergency event scenarios.

Finally, a summary of the results is provided and the results are discussed with respect to the topic of this thesis.

Keywords

Crisis management, emergency event, scenario, penitentiary, prison service.

Obsah

1	Úvod.....	15
1.1	Krizové řízení a řešení mimořádných událostí.....	17
1.1.1	Právní předpisy	17
1.2	Základní obsah právních předpisů.....	19
1.3	Vymezení základních pojmů	22
1.3.1	Krizový stav	22
1.3.2	Krizové stavy	22
1.3.3	Mimořádná událost.....	23
1.3.4	Krizová situace	24
1.4	Právní předpisy vztahující se k Vězeňské službě České republiky ...	25
1.4.1	Základní obsah právních předpisů Vězeňské služby České republiky	25
1.5	Krizové řízení ve Vězeňské službě České republiky.....	27
1.5.1	Odpovědnost a působnost Vězeňské služby České republiky....	28
1.5.2	Úkol Vězeňské služby České republiky.....	28
1.5.3	Charakteristika a organizace krizového řízení Vězeňské služby České republiky.....	29
1.5.4	Krizová rizika a opatření.....	31
1.5.5	Statut krizového štábu generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky.....	33
1.5.6	Jednací řád krizového štábu generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky	36
1.5.7	Statut Krizového štábu věznice	38

1.5.8	Jednací řád Krizového štábu věznice	40
1.5.9	Zásady manipulace s krizovým plánem a způsob jeho aktualizace	41
1.5.10	Zpracovatel krizového plánu	43
1.6	Věznice Vinařice	44
1.6.1	Architektonické uspořádání věznice	46
1.6.2	Vstup a vjezd do věznice	47
1.6.3	Struktura vězněných osob	48
1.6.4	Rizika spojená se vstupem nebo vjezdem do věznice v době vzniku mimořádné události	49
1.7	Dohody o spolupráci	50
1.7.1	Nácvik modelových situací ve spolupráci se složkami integrovaného záchranného systému	50
2	Současný stav	52
2.1	Možné mimořádné události ve Věznici Vinařice	52
2.2	Vnější rizika - nevojenské krizové stavy	53
2.2.1	Přírodní rizika	53
2.2.2	Společenská, sociální a demografická rizika	54
2.2.3	Antropogenní (civilizační) rizika	54
2.2.4	Ekonomická rizika	54
2.2.5	Spolupůsobení rizik	55
2.2.6	Plánování nezbytných dodávek	56
2.3	Vnitřní rizika – vojenské krizové stavy a způsoby řešení	59
2.3.1	Vznik nepokojů nebo jiných nezákonných vystoupení vězněných osob	60

2.3.2	Oznámení o uložení výbušniny	60
2.3.3	Vzetí rukojmí	61
2.3.4	Požár.....	61
2.3.5	Vznik přírodní katastrofy nebo průmyslové havárie	62
2.3.6	Vnější napadení věznice	62
2.3.7	Výbuch nebo únik plynu.....	63
2.4	Nasazení sil a prostředků VS při MU	64
2.5	Modelová situace MU ve věznici	65
3	Cíl práce a hypotézy	74
4	Metodika	76
4.1	Pozorování.....	76
4.2	Dělení pozorování	78
4.2.1	Obecné dělení pozorování	78
4.2.2	Další dělení pozorování	79
5	Výsledky	81
5.1	Analýzy jednotlivých kroků řešení MU.....	81
5.1.1	Dojezdy, součinnost a koordinace	81
5.1.2	Postup jednotek PO v souladu s ML BŘ.....	82
5.1.3	Činnost příslušníků Věznice Vinařice při evakuaci a eskortách .	83
5.1.4	Řešení barikádové situace s rukojmí	84
5.1.5	Součinnost s PČR.....	86
5.1.6	Seznámení složek IZS s Věznicí Vinařice a specifiky vnitřní bezpečnosti.....	86
5.2	Výsledky výzkumu	88

5.2.1	List opatření při vzniku požáru	89
5.2.2	List opatření při vzetí rukojmí	90
5.2.3	Shrnutí výsledků výzkumu - hypotézy	91
6	Diskuze	94
7	Závěr	104
8	Seznam použitých zkratk	105
9	Seznam použité literatury	107
10	Seznam použitých obrázků.....	111
11	Seznam příloh	112

1 ÚVOD

Jako civilního zaměstnance Vězeňské služby zařazeného v organizační jednotce Vinařice od května roku 2009 mě vždy zajímalo, jakým způsobem jsou řešeny mimořádné události v tomto specifickém prostředí. Ať už z pohledu samotných příslušníků Vězeňské služby, tak i z pohledu eventuálně zasahujících příslušníků složek integrovaného záchranného systému, pro něž je už jen samotný vstup do věznice mnohem složitější a zdlouhavější než přístup k jakékoli jiné mimořádné události mimo věznici v civilním sektoru.

Od září roku 2017, kdy jsem postoupila na pozici vedoucí Oddělení zaměstnávání vězňených osob, jsem se stala zároveň členem krizového štábu Věznice Vinařice. Od uvedení do funkce člena krizového štábu, jsem postupně seznamována s jeho činností a stanovenými postupy během mimořádných událostí, prozatím především v teoretické podobě.

Stejně jako všechny ostatní věznice, tak i Věznice Vinařice je specifická spoustou odlišností. A to nejen z hlediska samotného zásahu výše jmenovaných složek, ale hlavně díky mnoha různým bezpečnostním opatřením, která věznice jako uzavřený objekt má, a která jsou tyto složky nuceny při svém zásahu akceptovat.

V této diplomové práci se budu snažit nastínit krizové řízení ve Vězeňské službě České republiky obecně, jenž je jasně stanoveno zákony a nařízeními, a přiblížit jeho vlastní průběh ve Věznici Vinařice. Teoretická část se zabývá obsahem konkrétních zákonů a nařízení, vztahujících se k problematice krizového řízení. V této části jsou uvedena specifika a odlišnosti týkající se Věznice Vinařice.

Praktická část diplomové práce je věnována konkrétní modelové situaci, kde je popsána názorná ukázka cvičného zásahu a průběhu krizového řízení Vězeňské služby Věznice Vinařice za součinnosti všech tří složek integrovaného záchranného systému, tj. Policie České republiky, Hasičského záchranného sboru a Zdravotnické záchranné služby.

Výstupem diplomové práce bude list opatření, konkrétně list opatření při vzniku požáru a list opatření při vzetí rukojmí. Tyto listy budou vytvořeny na základě simulované a pozorované modelové situace mimořádné události ve Věznici Vinařice a do budoucna budou sloužit k řešení stejné, či podobné, mimořádné události, která by mohla ve věznici reálně nastat.

1.1 Krizové řízení a řešení mimořádných událostí

„Krizové řízení (Crisis Management) je manažerským nástrojem orientovaným na přípravu preventivních krizových opatření a zejména efektivní uplatnění všech zdrojů a poznatků pro řešení vzniklé krizové situace, minimalizaci jejich dopadů a obnovu žádoucího stavu subjektu krize.“ (1, s. 13).

1.1.1 Právní předpisy

Základní předpisy krizového řízení

- Ústava ČR, ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb. (kraje)
- Listina základních práv a svobod
- Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb.
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení (krizový zákon) ve znění zákona č. 430/2010 Sb.
- Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy (HOPKS)
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému
- Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon)
- Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky
- Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky

Prováděcí předpisy ke krizovému řízení

- Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS
- Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení některých ustanovení krizového zákona ve znění Nařízení vlády č. 431/2010 Sb.

- Nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvků kritické infrastruktury
- Vyhláška SSHR č. 498/2000 Sb., o plánování a provádění HOPKS
- Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva
- statuty BRS, VOP, VCNP, VKZBP, VZČ a ÚKŠ (ve formě usnesení vlády)
- usnesení vlády k jednacím řádům BRS, VOP, VCNP, VKZBP, VZČ a ÚKŠ a další

1.2 Základní obsah právních předpisů

110/1998 Sb. ústavní zákon o bezpečnosti České republiky ze dne 22. dubna 1998 čl. 2 odst. 1

Základní norma upravující bezpečnost státu a jeho činnost pokud je tato bezpečnost ohrožena.

Je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost, územní celistvost, demokratické základy České republiky nebo ve značném rozsahu vnitřní pořádek a bezpečnost, životy a zdraví, majetkové hodnoty nebo životní prostředí anebo je-li třeba plnit mezinárodní závazky o společné obraně, může se vyhlásit podle intenzity, územního rozsahu a charakteru situace nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav. (2, s. 324).

222/1999 Sb. zákon o zajišťování obrany České republiky

Stanovuje povinnosti státních orgánů, územních samosprávných celků a právnických a fyzických osob k zajišťování obrany České republiky před vnějším napadením a odpovědnost za porušení těchto povinností.

Ve vztahu k Vězeňské službě ČR (dále jen „VS ČR“) na základě § 22 tohoto zákona je zpracována rozšířená varianta Plánu vyrozumění a svozu, do níž jsou zařazeni všichni zaměstnanci věznice. (3).

240/2000 Sb. zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů

Stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisejí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením a při jejich řešení a při ochraně kritické infrastruktury a odpovědnost za porušení těchto povinností. (4, s. 141).

241/2000 Sb. zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy

Upravuje přípravu hospodářských opatření pro krizové stavy a přijetí hospodářských opatření po vyhlášení krizových stavů.

Stanoví pravomoc vlády, ústředních správních úřadů, České národní banky, krajských úřadů, obecních úřadů obce s rozšířenou působností a orgánů územních samosprávných celků při přípravě a přijetí hospodářských opatření pro krizové stavy. Stanoví též práva a povinnosti fyzických a právnických osob při přípravě a přijetí hospodářských opatření pro krizové stavy. (5).

239/2000 Sb. zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

Vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost, působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před vyhlášením krizových stavů a po jejich dobu. (6).

USNESENÍ BEZPEČNOSTNÍ RADY STÁTU ze dne 16. listopadu 2004 - Seznam opatření pro Národní systém reakce na krize zpracovalo Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra.

Seznam opatření pro Národní systém reakce na krize je zpracován v souladu s usnesením Bezpečnostní rady státu č. 26 ze dne 12. listopadu 2002, vychází z ústavních zákonů, Bezpečnostní strategie České republiky, Vojenské strategie České republiky, krizových zákonů (zákon č. 239/2000 Sb., č. 240/2000 Sb., a č. 241/2000 Sb.), zákonů branného zákonodárství (zákon č. 219/1999 Sb., č. 222/1999 Sb., a č. 585/2004 Sb.) a Aliančních opatření NCRS (NATO Crisis Response System).

Cílem Seznamu opatření pro Národní systém reakce na krize je poskytnout orgánům krizového řízení přehled nezbytných opatření, která bude Česká republika přijímat při vzniku vojenských i nevojenských krizových situací, a to i ve vztahu k aliančním opatřením NCRS.

Materiál stanovuje opatření, kterými orgány moci zákonodárné, výkonné a samosprávné naplňují svou působnost při řešení krizových situací. Opatření umožňují orgánům krizového řízení nárůstovým způsobem reagovat na hrozící, vznikající nebo vzniklou krizovou situaci. Do Seznamu opatření pro Národní systém reakce na krize jsou proto zahrnuta:

- opatření k předcházení vzniku, resp. omezení možností vzniku bezprostředně hrozící krizové situace a jejich potenciálních následků,
- opatření k zajištění činnosti při vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu,
- opatření a činnosti státu související s použitím jeho disponibilních sil, prostředků a zdrojů při řešení vzniklé krizové situace. (7).

462/2000 Sb. nařízení vlády k provedení § 27, odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona 240/2000 Sb. o krizovém řízení a změně některých zákonů.

Stanovuje podrobnosti k organizaci krizového řízení, dále náležitosti Krizových plánů a Plánů krizové připravenosti (pro jejich zpracování je dále vydávána odpovědnými orgány metodika). (8).

1.3 Vymezení základních pojmů

1.3.1 Krizový stav

Krizový stav – stav, který vyhláší hejtman kraje nebo primátor hlavního města Prahy (stav nebezpečí), vláda České republiky (nouzový stav) nebo Parlament České republiky (stav ohrožení státu a válečný stav) v případě hrozby nebo vzniku krizové situace a v přímé závislosti na jejím charakteru a rozsahu.

1.3.2 Krizové stavy

V České republice mohou být vyhlášeny čtyři následující krizové stavy:

stav nebezpečí, který se jako bezodkladné opatření může vyhlásit, jsou-li v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému; stav nebezpečí vyhláší pro území kraje nebo jeho části hejtman a v Praze primátor; hejtman, který stav nebezpečí vyhlásil, o tom neprodleně informuje vládu, Ministerstvo vnitra a sousední kraje, pokud mohou být krizovou situací dotčeny; stav nebezpečí lze vyhlásit na dobu nejvýše 30 dnů a tuto dobu může hejtman prodloužit jen se souhlasem vlády, (9),

nouzový stav, který se může vyhlásit v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost; nouzový stav vyhláší vláda, a je-li nebezpečí z prodlení, může tento krizový stav vyhlásit předseda vlády; jeho rozhodnutí vláda do 24 hodin od vyhlášení schválí nebo zruší, (10),

stav ohrožení státu, který se může vyhlásit, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy; stav ohrožení státu může na návrh vlády vyhlásit parlament, (10),

válečný stav, který se vyhlásí, je-li Česká republika napadena, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení; o vyhlášení rozhoduje parlament, (11).

1.3.3 Mimořádná událost

Mimořádná událost - „škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací“. (12, s. 11). Do této kategorie spadají některé události ve Vězeňské službě podléhající ohlašovací povinnosti (např. požár likvidovaný Hasičským záchranným sborem České republiky).

Mimořádnou událostí můžeme rozumět taktéž stav, při kterém dochází k nahromadění, úbytku nebo uvolnění určitých hmot, sil nebo energie, tyto síly působí škodlivě a ničivě na obyvatelstvo, životní prostředí, ekonomiku, materiální a kulturní hodnoty země.(13).

„Mimořádná událost je v nejobecnějším slova smyslu abnormální jev, který je většinou výslednicí jiných menších (dílčích) událostí v systému. Je spojena s neobyčejným a většinou neočekávaným zvratem v podmínkách fungování sledovaného systému, a to v kvalitě, tak i v kvantitě probíhajícího procesu v tomto systému.“ (14, s. 59).

1.3.4 Krizová situace

Krizová situace - mimořádná událost, podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu. „V případě, že nastane, dochází k ohrožení důležitých hodnot, zájmů či statků státu a jeho občanů, a nebezpečí, které hrozí, nelze odvrátit běžnou činností orgánů veřejné moci, ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních služeb a právnických a fyzických osob.“ (12, s. 11).

1.4 Právní předpisy vztahující se k Vězeňské službě České republiky

- 35/2012 nařízení generálního ředitele o činnosti VS ČR po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnosti krizového štábu VS ČR
- 4/2015 nařízení generálního ředitele o postupu vazebních věznic a věznic a ústavů pro výkon zabezpečovací detence při vzniku nepokojů nebo jiných hromadných nezákonných vystoupení osob ve výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a osob ve výkonu zabezpečovací detence, o organizaci a provádění služebních zákroků pod jednotným velením, o výstroji a výzbroji příslušníků provádějících služební zákrok pod jednotným velením a eskorty nebezpečných osob
- 83/2017 nařízení ředitele Věznice Vinařice o činnosti Věznice Vinařice po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a o činnosti krizového štábu věznice

1.4.1 Základní obsah právních předpisů Vězeňské služby České republiky

35/2012 nařízení generálního ředitele o činnosti VS ČR po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnosti krizového štábu VS ČR

Rozpracovává základní druhy činností VS ČR po vyhlášení krizových stavů, stanovuje podrobnosti dokumentace a organizaci Plánu vyrozumění a svozu, Plánu zesíleného střežení, Plánu obrany a ostatní dokumentace k řešení mimořádných událostí a krizových stavů.

Stanovuje organizaci krizového řízení ve VS ČR a spolupráci jednotlivých organizačních jednotek při řešení mimořádných událostí.

4/2015 nařízení generálního ředitele o postupu vazebních věznic a věznic a ústavů Pro výkon zabezpečovací detence při vzniku nepokojů nebo jiných hromadných nezákonných vystoupení osob ve výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a osob ve výkonu zabezpečovací detence, o organizaci a provádění služebních zákroků pod jednotným velením, o výstroji a výzbroji příslušníků provádějících služební zákrok pod jednotným velením a eskorty nebezpečných osob

Jeho obsah je uveden v názvu.

83/2017 nařízení ředitele Věznice Vinařice o činnosti Věznice Vinařice po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a o činnosti krizového štábu věznice

Podrobně rozpracovává systém a organizaci Plánu vyrozumění a svozu, činnost Krizového štábu věznice a skupiny krizové komunikace.

Stanovuje povinnosti příslušníků a občanských zaměstnanců zařazených do základní i rozšířené varianty Plánu vyrozumění a svozu.

1.5 Krizové řízení ve Vězeňské službě České republiky

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „krizový zákon“) v § 9 stanoví pro ministerstva a jiné správní úřady povinnost zpracovat krizový plán. Tento plán zpracovává i Vězeňská služba České republiky (dále jen „Vězeňská služba ČR“), která je správním úřadem.

Krizový plán je dokument, který obsahuje souhrn opatření a postupů k řešení krizové situace, včetně plánovacích, metodických a informačních dokumentů, používaných při rozhodovací, řídicí a koordinační činnosti v krizové situaci. Zpracovává se v písemné i elektronické podobě, přičemž obě podoby krizového plánu jsou rovnocenné. (15, s. 99).

Krizový plán Vězeňské služby ČR je zpracován pro případ, kdy bude vyhlášen krizový stav na základě vzniku krizové situace dotýkající se činnosti Vězeňské služby ČR a pro případ pro krizové situace „Narušení zákonnosti velkého rozsahu“. Tato skutečnost vyplývá z usnesení č. 295 ze dne 14. května 2002, kterým Bezpečnostní rada státu stanovila gestora a spolugestora řešení této krizové situace. Jako spolugestora stanovila Ministerstvo spravedlnosti ČR, a to i z důvodu předpokládaných úkolů, které bude nutno v souvislosti se vznikem této krizové situace řešit v působnosti Vězeňské služby ČR. Dále tato skutečnost vyplývá z Typového plánu řešení krizové situace „Narušení zákonnosti velkého rozsahu“, který již obsahuje konkrétní úkoly pro Vězeňskou službu ČR.

Opatření v krizovém plánu souvisí s řešením krizových situací a jejich realizace je podmíněna vyhlášením některého z krizových stavů. Odpovědnost za aktuálnost dat a informací uvedených v jednotlivých přílohových částech krizového plánu mají zpracovatelé těchto částí.

1.5.1 Odpovědnost a působnost Vězeňské služby České republiky

Vězeňská služba ČR byla zřízena zákonem č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Vězeňská služba ČR je ozbrojeným bezpečnostním sborem a správním úřadem. Působí na území České republiky, nestanoví-li jinak zvláštní předpis nebo vyhlášená mezinárodní smlouva, k jejíž ratifikaci dal Parlament souhlas a již je Česká republika vázána.

Vězeňská služba ČR zajišťuje výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody, ve stanoveném rozsahu též ochranu pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví a správě soudů a při činnosti státních zastupitelství a ministerstva a plní další úkoly ve smyslu zákona.

Vězeňská služba ČR také plní úkoly stanovené krizovým zákonem, zejména zřizuje krizový štáb, pracoviště krizového řízení a zpracovává krizový plán.

Vězeňská služba ČR se podle Čl. 3 odst. 1 Ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů, podílí na zajištění bezpečnosti České republiky. (16).

1.5.2 Úkol Vězeňské služby České republiky

Vězeňská služba ČR zajišťuje především úkoly stanovené zákonem č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Dále plní úkoly stanovené pro ni Typovým plánem řešení krizové situace „Narušení zákonnosti velkého rozsahu“ zpracovaný gestorem této krizové situace – Ministerstvem vnitra České republiky. (17).

Těmito úkoly jsou:

- zpřísnění kontrolní činnosti ve věznicích,
- rozšíření kapacity věznic a vazebních věznic.

Úkoly pro Vězeňskou službu ČR při vzniku jiného typu krizové situace jsou stanoveny v krizovém zákoně v § 6 odst. 2 písm. c, ve kterém se uvádí, že vláda České republiky je v době trvání nouzového stavu nebo stavu ohrožení státu „oprávněna nařídit přemístění osob ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody do jiné věznice nebo vyloučit volný pohyb těchto osob mimo věznici“. (9).

Vězeňská služba ČR přijímá také opatření k zabezpečení ochrany vězňených osob a svých zaměstnanců před účinky nebezpečných látek, jelikož ohrožení těmito látkami vyplývá z analýzy rizik organizačních jednotek Vězeňské služby ČR.

Úkolem pro Vězeňskou službu ČR při řešení krizových situací je také zabezpečení činnosti generálního ředitelství Vězeňské služby ČR, protože bylo zařazeno do seznamu subjektů kritické infrastruktury celostátního významu.

1.5.3 Charakteristika a organizace krizového řízení Vězeňské služby České republiky

K zajištění řízení a koordinace činnosti Vězeňské služby ČR v rámci řešení krizových situací se na generálním ředitelství Vězeňské služby ČR zřizuje krizový štáb generálního ředitelství Vězeňské služby ČR (dále jen krizový štáb ředitelství).

V ostatních organizačních jednotkách Vězeňské služby ČR se za obdobným účelem zřizují Krizové štáby věznic (dále jen krizový štáb věznice).

Krizový štáb ředitelství svolává a řídí generální ředitel Vězeňské služby ČR (dále jen „generální ředitel“).

Krizový štáb ředitelství zejména zabezpečuje koordinaci opatření prováděných organizačními jednotkami Vězeňské služby ČR a operativní součinnost s orgány krizového řízení jiných subjektů podílejících se na řešení situace.

Vězeňská služba ČR za krizové situace „Narušení zákonnosti velkého rozsahu“ zajišťuje zejména tyto specifické odborné činnosti:

- spravuje a střeží vazební věznice a věznice a odpovídá za dodržování zákonem stanovených podmínek výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody,
- střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody,
- zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství, ministerstva a v jiných místech jejich činnosti a v rozsahu stanoveném tímto zákonem zajišťuje pořádek a bezpečnost při výkonu pravomoci soudů a státních zastupitelství,
- vede evidenci osob ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody na území České republiky,
- plní úkoly, které pro ni vyplývají z vyhlášených mezinárodních smluv, k jejich ratifikaci dal Parlament souhlas, a jimiž je Česká republika vázána,
- poskytuje zdravotní péči osobám ve výkonu vazby, osobám ve výkonu trestu odnětí svobody, příslušníkům a občanským zaměstnancům Vězeňské služby; v případě potřeby zabezpečuje specializovanou zdravotní péči v mimovězeňských zdravotnických zařízeních,

- vlastními pověřenými orgány, tj. Oddělení prevence a stížností, prověřuje trestnou činnost příslušníků. Ve spolupráci s Policií České republiky se podílí na předcházení a odhalování trestné činnosti osob ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody. (18).

1.5.4 Krizová rizika a opatření

Rizika ovlivňující činnost Vězeňské služby ČR při řešení krizových situací lze rozdělit do dvou kategorií. Jedná se o:

- rizika vnější,
- rizika vnitřní.

Riziky vnějšími se pro účely tohoto krizového plánu rozumí rizika vyplývající z hrozeb vzniklých nezávisle na plnění úkolů Vězeňské služby ČR (např. vznik přírodní katastrofy nebo průmyslové havárie apod.).

Riziky vnitřními se pro účely tohoto krizového plánu rozumí rizika plynoucí ze specifiky činností zajišťovaných Vězeňskou službou ČR. Jedná se zejména o tyto druhy rizik:

- vznik nepokojů nebo jiných hromadných nezákonných vystoupení vězňených osob,
- oznámení o uložení výbušniny,
- vzetí rukojmí,
- vznik požáru,
- vnější napadení věznice,
- jiný druh mimořádné události, k jejímuž řešení je již nezbytné aktivovat krizový štáb (např. k zamezení újmy na životech, zdraví nebo majetku anebo je nutná součinnost více oddělení věznice).

Pro určení tzv. krizových rizik byla využita „Metodika ke zpracování analýzy rizik pro krizové řízení“, poskytnutá Vězeňské službě ČR Ministerstvem spravedlnosti ČR. Podle této metodiky byla posuzována pouze rizika vnější.

Vnitřní rizika jsou všechna považována za rizika krizová. Řešení mimořádných situací nebo mimořádných událostí vzniklých na základě vnitřních rizik, včetně postupů a specifických činností (např. zesílené střežení, obrana objektu, provedení služebního zákroku pod jednotným velením, vyjednávání apod.) upravují vnitřní předpisy Vězeňské služby ČR.

I když u rizik hrozící jednotlivým organizačním článkům Vězeňské služby ČR nevyplývá nutnost přijímat opatření proti ohrožení nebezpečnými látkami (konkrétní rizika nejsou vyhodnocena jako rizika krizová), jsou přesto tato rizika považována za krizová. Toto je odůvodněno skutečností, že vězněná osoba nemá jinou možnost bránit se proti účinku nebezpečných látek (např. evakuace, ukrytí v jiném objektu) než je použití prostředků improvizované ochrany dýchacích cest, utěsnění oken a dveří na celách nebo ložnicích. Takový závěr koresponduje s tím, že výše uvedená metodika ke zpracování analýzy rizik nebyla vytvořena přímo pro vazební věznice a věznice, a tudíž jednotlivé koeficienty výpočtu výsledného rizika nejsou ve vzájemné korelaci s faktem omezené možnosti vězněných osob chránit se před účinky nebezpečných látek.

V každé organizační jednotce ve VS ČR může dle polohy a zabezpečení hrozit jiné riziko. To znamená, že jednotlivé organizační jednotky postupují dle centrálně vytvořené šablony, ale s prvky samostatného provádění zabezpečovací akce. Rizika mohou být různá. Požár, hromadné nepokoje, různé jednotlivé útoky či napadání zaměstnanců VS ČR.

Všichni zaměstnanci v té dané organizační jednotce jsou proškoleni a informováni o tom, jaká nebezpečí se mohou udát, a rozhodně není dobré takovéto informace podceňovat. Jinak se postupuje v případě evakuací z hlediska bezpečnosti při požáru a jinak při potlačování hromadných nepokojů.

Prvky se od sebe odlišují dle množství zúčastněných osob a vážnosti situace, tzn., kdy hrozí újma na zdraví a kdy na majetku. Mechanismus VS ČR je propracováván postupem let a vývojem technologií, tak jak doba umožňuje. Zavádění nových prvků a instalace nových technologií je nedílnou součástí každodenního života ve VS ČR.

Další potřebné podklady a zásady

Jako pomůcka pro používání přílohové části krizového plánu se dále používá:

- přehled krizové a ostatní související legislativy,
- statut a jednací řád krizového štábu,
- zásady manipulace s krizovým plánem a způsob jeho aktualizace. (18).

1.5.5 Statut krizového štábu generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky

Krizový štáb ředitelství je pracovním orgánem generálního ředitelství Vězeňské služby ČR k řešení mimořádných událostí, krizových situací a vyhlášených krizových stavů v rámci Vězeňské služby ČR.

Krizový štáb ředitelství je zřízen v souladu se zvláštním právním předpisem dle § 9 odst. 1 písm. c) č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.

Krizový štáb ředitelství po vyhlášení krizového stavu, jakož i při hrozbě vzniku krizové situace nebo při jiných závažných situacích souvisejících se zajištěním bezpečnosti ČR, na které se podílí i Vězeňská služba ČR nebo se zajištěním plnění úkolů Vězeňské služby ČR (§ 2 zákona č. 555/1992 Sb., o vězeňské a justiční strážci České republiky, ve znění pozdějších předpisů) při vzniku mimořádných situací nebo mimořádných událostí připravuje za oblast působnosti Vězeňské služby návrhy řešení těchto situací nebo událostí.

Návrhy na řešení předkládá krizový štáb ředitelství generálnímu řediteli nebo prostřednictvím generálního ředitele Ministerstvu spravedlnosti ČR nebo Ústřednímu krizovému štábu.

Krizový štáb ředitelství zabezpečuje koordinaci, sledování a vyhodnocování stavu realizace opatření přijímaných vládou, Ministerstvem spravedlnosti ČR nebo Ústředním krizovým štábem k zamezení vzniku nebo k řešení vzniklé krizové situace, mimořádné události nebo jiné závažné situace v působnosti Vězeňské služby a poskytuje podporu činnosti věznicím. V této souvislosti krizový štáb zejména:

- zabezpečuje operativní koordinaci opatření prováděných věznicemi,
- provádí posouzení vývoje situace, obsahu a přiměřenosti opatření přijímaných věznicemi,
- připravuje generálnímu řediteli podklady pro jednání Ústředního krizového štábu, případné podklady pro jednání krizového štábu Ministerstva spravedlnosti ČR, včetně návrhů opatření v působnosti Vězeňské služby ČR k řešení dané situace.

V krizovém štábu ředitelství pracují:

- generální ředitel, pokud se nezúčastní zasedání Ústředního krizového štábu,

- předseda krizového štábu, kterým je náměstek generálního ředitele pro bezpečnost a kontrolu,
- místopředsedové krizového štábu, kterými jsou náměstek generálního ředitele pro vzdělávání a odborné zacházení, ekonomický náměstek generálního ředitele a náměstek generálního ředitele,
- vrchní ředitelé,
- ředitelé odborů generálního ředitelství; stálými členy jsou ředitel odboru správního, vězeňské a justiční stráže, výkonu vazby a trestu a zdravotnické služby,
- vedoucí oddělení vnějších vztahů,
- rada Vězeňské služby pro krizové řízení,
- podle potřeby další určení zaměstnanci generálního ředitelství (např. tiskový mluvčí Vězeňské služby, zaměstnanci kanceláře generálního ředitele provádějící zápis z jednání krizového štábu a distribuci různých tiskových materiálů souvisejících s činností krizového štábu).

V případě, že krizový štáb ředitelství pracuje v záložním pracovišti, rozšiřuje se počet jeho členů v souladu s krizovým plánem Vězeňské služby ČR tak, aby byla zabezpečena nepřetržitá činnost krizového štábu ředitelství.

Členové krizového štábu ředitelství, konkrétně vrchní ředitelé a ředitelé odborů generálního ředitelství, mohou být v odůvodněných případech na zasedání krizového štábu ředitelství zastoupeni určeným zaměstnancem z jim podřízených nebo jimi řízených odborů, takový zaměstnanec má v tomto případě stejná práva a povinnosti jako řádný člen krizového štábu ředitelství.

Funkce místopředsedy se zpravidla obsazuje v případech, kdy se jednání krizového štábu ředitelství neúčastní generální ředitel.

Pro účely podpory krizového štábu ředitelství může být zřízena kancelář krizového štábu ředitelství, jejíž členy určuje předseda. Vedoucím kanceláře krizového štábu ředitelství je vrchní ředitel pro vzdělávání a ředitel kanceláře generálního ředitele.

V případě potřeby může krizový štáb ředitelství k projednání věcné problematiky ustanovit odbornou pracovní skupinu nebo skupiny a jmenovat jejich vedoucí. (18).

1.5.6 Jednací řád krizového štábu generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky

Zasedání krizového štábu ředitelství řídí generální ředitel, v době jeho nepřítomnosti předseda, v době nepřítomnosti předsedy místopředseda, v době nepřítomnosti místopředsedy rada Vězeňské služby pro krizové řízení. Zasedání krizového štábu ředitelství je neveřejné a řídí se jednacím řádem.

Projednávání utajovaných informací na zasedání krizového štábu ředitelství se mohou účastnit pouze osoby, které jsou držiteli Oznámení o splnění podmínek pro přístup k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené nebo Osvědčení fyzické osoby a jsou poučeny.

Závěry ze zasedání krizového štábu ředitelství jsou přijímány:

- ve formě informace, pokud jsou určeny pro generálního ředitele, Ministerstvo Spravedlnosti ČR nebo pro Ústřední krizový štáb,
- ve formě individuálního řídicího aktu (Čl. 8 NGŘ VS ČR č. 67/2007, o postupu při tvorbě vnitřních předpisů Vězeňské služby České republiky), pokud jsou určeny krizovým štábům věznic.

Ze zasedání krizového štábu ředitelství je pořizován zápis, případně i zvukový záznam. Zápis ze zasedání krizového štábu ředitelství pořizuje kancelář krizového štábu ředitelství, je-li zřízena; není-li zřízena, rada Vězeňské služby pro krizové řízení.

Zápis ze zasedání krizového štábu ředitelství zpravidla obsahuje:

- důvod aktivace krizového štábu ředitelství, datum a čas svolání zasedání krizového štábu ředitelství,
- čas a místo zahájení zasedání krizového štábu ředitelství,
- prezenční listinu,
- stručný obsah úvodního seznámení se situací provedeného řídicím zasedání krizového štábu ředitelství,
- záznam jednotlivých projednávaných bodů, včetně výčtu příslušných závěrů,
- čas ukončení zasedání krizového štábu ředitelství,
- podpis zaměstnance, který řídí zasedání krizového štábu ředitelství a zapisovatele.

Pokud zápis ze zasedání krizového štábu ředitelství obsahuje utajované informace, stanoví stupeň utajení zápisu zaměstnanec, který řídí zasedání krizového štábu ředitelství ve spolupráci s bezpečnostním ředitelem Vězeňské služby ČR. Zápis se potom zpracovává na k tomuto účelu určené výpočetní technice nebo na psacím stroji s textilní páskou.

Evidenci zápisů z jednání krizového štábu ředitelství vede rada Vězeňské služby pro krizové řízení. (18), (19).

1.5.7 Statut Krizového štábu věznice

Krizový štáb věznice je pracovním orgánem ředitele věznice k řešení mimořádných událostí, krizových situací a vyhlášených krizových stavů v rámci příslušné věznice.

Krizový štáb věznice po vyhlášení krizového stavu, jakož i při hrozbě vzniku krizové situace nebo při jiných závažných situacích souvisejících se zajištěním bezpečnosti České republiky zabezpečuje plnění opatření přijímaných krizovým štábem ředitelství.

Krizový štáb věznice zabezpečuje řešení vzniklých nebo přijetí odpovídajících opatření k zamezení nebo minimalizaci následků hrozících krizových situací nebo mimořádných událostí v příslušné věznici, případně předkládá krizovému štábu ředitelství návrhy a způsoby řešení vzniklé situace, včetně dalších relevantních informací a vyžaduje-li to řešení vzniklé situace, spolupracuje s věznicemi v příslušné oblasti.

V krizovém štábu věznice pracují:

- ředitel věznice, pokud není povolán do krizového štábu ředitelství,
- předseda krizového štábu věznice, kterým je zpravidla I. zástupce nebo služební zástupce ředitele věznice, pokud se ředitel věznice nerozhodne řídit KŠV sám,
- vedoucí, nebo jimi určené zástupci, těch oddělení, jež stanoví ředitel věznice prováděcím předpisem,
- zástupce vedoucího oddělení vězeňské stráže pro služební přípravu,
- ostatní zaměstnanci, jež stanoví ředitel věznice prováděcím předpisem (např. tiskový mluvčí, asistentka ředitele věznice provádějící zápis z jednání krizového štábu věznice, vyjednaváč, požární a bezpečnostní technik).

Aktivace krizového štábu věznice se provádí na základě rozhodnutí generálního ředitele, krizového štábu ředitelství nebo ředitele věznice.

Předseda krizového štábu věznice:

- svolává zasedání krizového štábu věznice a řídí jeho činnost, pokud ředitel věznice nerozhodl jinak,
- stanovuje dobu a místo zasedání krizového štábu věznice,
- dle pokynu ředitele věznice upřesňuje, kteří členové krizového štábu věznice se nemusí zasedání zúčastnit,
- pravidelně informuje ředitele věznice, pokud se tento zasedání krizového štábu věznice přímo neúčastní, o činnosti krizového štábu věznice, o vývoji situace a o provedených a přijímaných opatřeních.

Členové krizového štábu věznice:

- zajišťují plnění úkolů jimi řízenými odděleními, které vyplynuly ze zasedání krizového štábu věznice,
- určují zaměstnance jimi řízených oddělení, který je bude v odůvodněných případech zastupovat na zasedání krizového štábu věznice,
- jsou povinni zachovávat mlčenlivost.

Časový limit dosažení pohotovosti členů krizového štábu věznice na pracovišti je:

- v pracovní době na pracovišti ihned po vydání rozhodnutí,
- v mimopracovní době nejpozději do 150 minut od rozhodnutí o jeho svolání. (20).

1.5.8 Jednací řád Krizového štábu věznice

Zasedání krizového štábu věznice řídí ředitel věznice, v době jeho nepřítomnosti předseda KŠV, v době jeho nepřítomnosti zástupce vedoucího oddělení vězeňské stráže pro služební přípravu. Zasedání krizového štábu věznice je neveřejné a řídí se jednacím řádem.

Projednávání utajovaných informací na zasedání krizového štábu věznice se mohou účastnit pouze osoby, které jsou držiteli Oznámení o splnění podmínek pro přístup k utajované informaci stupně utajení vyhrazené nebo osvědčení fyzické osoby a jsou poučeny.

Závěry ze zasedání krizového štábu věznice jsou přijímány ve formě individuálního řídicího aktu, pokud jsou určeny zaměstnancům věznice. Ze zasedání krizového štábu věznice je pořizován zápis, případně i zvukový záznam.

Zápis ze zasedání krizového štábu věznice zpravidla obsahuje:

- důvod aktivace krizového štábu věznice, datum a čas svolání zasedání krizového štábu věznice,
- čas a místo zahájení zasedání krizového štábu věznice,
- prezenční listinu,
- stručný obsah úvodního seznámení se situací provedeného řídicím zasedání,
- záznam jednotlivých projednávaných bodů, včetně výčtu příslušných závěrů zasedání krizového štábu věznice,
- čas ukončení zasedání,
- podpis zaměstnance, který řídí zasedání krizového štábu věznice a zapisovatele.

Pokud zápis ze zasedání krizového štábu věznice obsahuje utajované informace, stanoví stupeň utajení zaměstnanec, který řídí zasedání krizového štábu věznice ve spolupráci se zástupcem vedoucího vězeňské stráže pro služební přípravu. Zápis se potom zpracovává na k tomuto účelu určené výpočetní technice nebo na psacím stroji s textilní páskou. Evidenci zápisů z jednání krizového štábu věznice vede zástupce vedoucího vězeňské stráže pro služební přípravu. (20).

1.5.9 Zásady manipulace s krizovým plánem a způsob jeho aktualizace

Zvláštními skutečnostmi jsou informace v oblasti krizového řízení, které by v případě zneužití mohly vést k ohrožení života, zdraví, majetku, životního prostředí nebo podnikatelského zájmu právnické osoby, nebo fyzické osoby vykonávající podnikatelskou činnost podle zvláštních právních předpisů (dále jen „podnikající fyzická osoba“).

Označení krizových plánů, ostatních listin, nosných médií a jiných materiálů obsahujících zvláštní skutečnosti (dále jen „písemností“), které se označují podle zvláštního právního předpisu, se uvádí na přední straně prvního listu v pravé horní části, na popisném štítku nebo obalu.

Je-li písemnost určena k doručení adresátovi mimo objekt orgánu krizového řízení nebo je přenášena mimo budovu z jiného vážného důvodu (dále jen „přeprava“), označuje se také v pravé horní části obálky.

Samostatný jednacím protokol pro evidenci písemností vede pracoviště krizového řízení, není-li zřízeno, vede tento protokol jiné pracoviště, které určí vedoucí příslušného orgánu krizového řízení, statutární zástupce právnické osoby nebo podnikající fyzická osoba (dále jen „pověřené pracoviště“).

Písemnosti se při příjmu pověřenou osobou nebo osobou nebo osobou určenou k tomuto převzetí (podatelna) neotevírají a předávají se nejkratší cestou adresátovi. Adresát předloží písemnosti po jejich otevření pracovišti krizového řízení nebo pověřenému pracovišti k doplnění údajů v samostatném jednacím protokolu. Opis, kopii nebo výpis z písemností lze pořídit jen se souhlasem vedoucího pracoviště krizového řízení nebo pověřeného pracoviště.

Na písemnost, ze které se vyhotovuje opis, kopie nebo výpis, se vyznačí datum a důvod vyhotovení, počet výtisků a jejich rozdělovník, jméno, příjmení a podpis osoby, která vydala souhlas, a dále jméno, příjmení a podpis osoby, která opis, kopii nebo výpis vyhotovila. Vadné nebo nadpočetné výtisky písemnosti se předají osobě, která vede písemnosti obsahující zvláštní skutečnosti, ta neprodleně zabezpečí jejich zničení.

Písemnosti určené k přepravě vybavuje pracoviště krizového řízení nebo pověřené pracoviště; k odeslání je předává pověřené osobě určené k tomuto převzetí (podatelna) proti podpisu. Písemností se přepravují způsobem stanoveným § 42 zákona č. 412/2005 Sb. o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.

Vedoucí pracoviště krizového řízení nebo pověřeného pracoviště písemně oznámí vedoucímu orgánu krizového řízení neoprávněnou manipulaci s písemnostmi ihned, jakmile se o ní dozví, zároveň zajistí objektivní zjištění všech okolností této neoprávněné manipulace, zejména odkladu opatření k zamezení nebo zmírnění následků neoprávněné manipulace s písemnostmi.

Písemnosti se v průběhu zpracování a po jejich vyřízení ukládají způsobem stanoveným zákonem č. 412/2005 Sb. o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.

Vyřazování, archivování a skartace písemností se provádí podle vyhlášky č. 499/2004 Sb., kterou se stanoví kritéria na posuzování písemností jako archiválií a skartace.

Určení ke styku se zvláštními skutečnostmi provádí vedoucí orgánu krizového řízení schválením zvláštního seznamu, ve kterém se zaznamenává rozsah oprávnění pracovníků orgánu krizového řízení, zaměstnanců právnických osob nebo zaměstnanců podnikajících fyzických osob oprávněných seznamovat se se zvláštními skutečnostmi. O určení ke styku se zvláštními skutečnostmi se zpracovává písemný záznam, který se ukládá na pracovišti krizového řízení nebo na pověřeném pracovišti.

Určený pracovník se při jednání k zabezpečení úkolů krizového řízení prokazuje zmocněním, které se vydává na dobu 2 let. Zmocnění se nevyžaduje u osob určených ke styku s utajovanými informacemi.

Krizový plán je aktualizován 1 x ročně, vždy k 31. prosinci a současně vždy, když dojde ke změně legislativy v oblasti řešení krizových situací. (18).

1.5.10 Zpracovatel krizového plánu

Zpracovatelem Krizového plánu Vězeňské služby ČR je Generální ředitelství Vězeňské služby ČR.

Zpracovatelem Výpisu ze základní části Krizového plánu Vězeňské služby ČR je Věznice Vinařice.

1.6 Věznice Vinařice

„Věznice Vinařice se nachází na katastrálním pozemku stejnojmenné obce v blízkosti města Kladna, ve směru na Slaný.“(21). Původně věznice sloužila v letech 1945 - 47 jako tábor válečných zajatců retribučních vězňů. (22, s. 70). K jeho zrušení došlo až v roce 1949 a v témž roce zde byl postaven tzv. tábor určených prací, který sloužil jako pobočka krajské věznice v Praze. Zřizovatelem věznic bylo ministerstvo spravedlnosti a pro uplatňování pravomocí z pozice státní moci vznikl Sbor vězeňské stráže.

Samostatným vězeňským zařízením - Nápravně pracovní tábor (dále jen NPT) byla Věznice Vinařice od 1. 11. 1955. Nápravně pracovní tábor byl zřízen Tajným rozkazem ministra vnitra č. 189/1955. Do Vinařic byli umisťováni vězni, kteří na základě soudního rozhodnutí byli zařazeni do II. nápravně výchovné skupiny. Odsouzení byli zaměstnáváni především v přílehlých uhelných dolech, anebo v těžkém průmyslu.

V 70. letech došlo ve věznici k rekonstrukci ubytovacích prostor pro odsouzené. Byly vybudovány i nové objekty pro vězeňský personál. V tehdejší nápravně výchovném ústavu bývalo do roku 1990 umístěno až 2000 vězňů.

Po roce 1990 prošla věznice celou řadou architektonických i profilačních změn. Po roce 1993 došlo k rozšíření kapacity věznice asi o 400 míst a dokončení nového objektu ubytovny K, která je nyní nejvyšší dominantou věznice. V roce 1994 se rozšířily i možnosti pro výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost s odsouzenými. Postupně jsou rekonstruovány již zastaralé ubytovny odsouzených tak, aby se zlepšila úroveň sociálních podmínek života odsouzených ve výkonu trestu.

Od roku 1990 došlo k několika změnám profilace věznice. Nejdříve zde byli umisťováni odsouzení ve II. nápravně výchovné skupině a v oddělené části věznice obvinění ve výkonu vazby. Po změně nápravně výchovných skupin, a to na skupiny A - s dohledem, B - s dozorem, C - s ostrahou a D - se zvýšenou ostrahou, bylo možné umístění odsouzených pouze se zařazením do skupiny C. V dalších letech došlo k vymístění obviněných a věznice byla určena pouze pro odsouzené muže, zařazených soudem do skupin typu B a C, a od roku 2003 po dobu čtyř let jen pro odsouzené ve skupině typu C - s ostrahou.

Od roku 2007 byla věznice profilována opět pro obě kategorie odsouzených, ostrahu a dozor. Její kapacita byla stanovena na 900 odsouzených.

Od roku 2017 jen věznice se svou normovanou ubytovací kapacitou na 890 míst profilována jako věznice s ostrahou s vysokým stupněm zabezpečení a s oddílem se středním stupněm zabezpečení. Běžným jevem je, že věznice je přeplněna na 1100 odsouzených, což představuje naplnění se zvýšenou normovou ubytovací kapacitou na 4 m².

„Ve věznici nadále probíhají průběžné rekonstrukce, které jsou směřované hlavně k posílení vnější a vnitřní bezpečnosti věznice, její estetizaci a k úpravě podmínek výkonu trestu dle standardů Evropského vězeňství.“ (23).

Ve věznici pracuje na 360 zaměstnanců v různých profesích. Jsou to nejen příslušníci, ale i občanští zaměstnanci.

1.6.1 Architektonické uspořádání věznice

Věznice Vinařice se dělí na administrativní část, část logistickou a část pro výkon trestu odnětí svobody.

Prostor, kde se pohybují a jsou ubytováni vězni, je trvale střežen ozbrojenou lidskou silou a technickými prostředky. Zde se nachází 5 budov různého stáří pro ubytování vězňů, dále kuchyně s jídelnou, zdravotní středisko, sklady a výrobní haly. Každá z budov je uzavřena tzv. katrem včetně oken. Ubytovny vězňů jsou navíc rozděleny na části. Na jedné z ubytoven je cca 50 – 90 odsouzených umístěných na ložnicích. Na ubytovnách jsou společná sociální zařízení, kulturní místnosti, kuřárny a kanceláře zaměstnanců.

V objektu jsou dále umístěny dvě haly pro průmyslovou výrobu. Aktuálně je to výroba autopotahů na průmyslových šicích strojích, kompletace elektrických svazků do automobilů, výroba dopravního a plastového značení pro nevidomé a nově kompletace elektrických zásuvek. Venkovní prostory jsou rozděleny na vycházkové dvory, dobře viditelné na fotografii věznice – Příloha 1.

Věznice Vinařice			
Obec	Vinařice		
Kraj	Středočeský		
Okres	Kladno		
ORP	Kladno		
Katastrální území	Vinařice		
Majitel objektu	Vězeňská služba ČR		
Provozovatel objektu	Vězeňská služba ČR		
GPS souřadnice	50°09'57.62"N 14°05'04.73"E		
Velikost areálu	50 767m ²		
Ostraha	Celý objekt věznice je obehnan několika vysokými ploty a je střežen příslušníky se zbraní. Vjezd do věznice je veden dvěma vstupy resp. vjezdy za zvláštních podmínek. Do tzv. vjezdového koše např. může vjet pouze jediné vozidlo a než se dostane do střežené části, kde jsou ubytováni vězni, musí projet dvěma těmito vjezdy. Není možné všechny vjezdy otevřít najednou.		
Kontakty			
Jméno	Funkce	Telefon	E-mail
plk. Mgr. Miroslav Hadrava	Ředitel		
Plk. Mgr. Luboš Beránek	Zástupce ředitele – předseda pracoviště krizového řízení		

Obrázek 1 Charakteristika věznice (vlastní zdroj)

1.6.2 Vstup a vjezd do věznice

Vstup osob a vjezd vozidel podléhá souhlasu ředitele věznice s ohledem na prokázaný zájem a podléhá kontrole. Vstupující osoby, včetně zaměstnanců, se prokazují platným dokladem totožnosti a procházejí rámem na detektor kovů a jejich zavazadla projíždějí rentgenem. K dispozici je i křeslo na detektor kovů v tělních dutinách. Tímto způsobem procházejí kontrolou i všechny zásilky směřující do věznice. U vjezdu vozidel se vstupující osoba prokazuje stejným způsobem a kontrola probíhá ručním detektorem kovů. Vozidlo je následně zkontrolováno se zaměřením na skrytá místa. U výjezdu vozidel se používá detektor tepové frekvence k zamezení pokusu o útěk z věznice.

Každá osoba vstupující do věznic a vazebních věznic podléhá kontrole. Existují povolení vstupu bez kontroly, ale taková to praxe se týká vládních činitelů, prezidenta republiky a dalších činníků zařazených do speciálního seznamu vstupů. Každé vozidlo, které vjíždí do věznic a vazebních věznic je pečlivě kontrolováno. Při vjezdu je důkladně prověřena osoba řidiče a oprávněnost vjezdu. Při jakékoli pochybnosti není vozidlo do prostoru organizačních jednotek vpuštěno. Kontroly dováženého zboží probíhají také důkladně, mnohdy s vyložením nákladu, pokud to náklad umožňuje, anebo je kontrolováno přímo z vykládky na místě určení. Podobným způsobem je kontrolována i nakládka materiálu, který je vyvážen ze střeženého objektu mimo věznice nebo vazební věznice.

1.6.3 Struktura vězněných osob

Ve Věznici Vinařice jsou umístěni vězni všech věkových kategorií a takřka všech trestných činů. Největší počet tvoří vězni odsouzení za majetkovou trestnou činnost. Značné procento odsouzených tvoří ti, kteří byli před výkonem trestu aktivní uživatelé drog, jejich výrobci nebo mají s užíváním návykových látek zkušenost. Jsou zde umístěni i vězni různých národností a různého vyznání.

Vězni jsou umisťováni v účelových skupinách, např. skupina odsouzených chodící do práce mimo věznici, skupina tzv. prvovězněných, jež je oddělena od vícekrát vězněných, skupina odsouzených, kteří vyžadují speciální péči a jsou umístěni ve Specializovaném oddělení s poruchou duševní a poruchou chování, nebo ve Specializovaném oddělení pro mentálně postižené, dále pak v nástupním nebo výstupním oddělení, nebo v oddělení bezdrogové zóny s terapeutickým zacházením. Dále jsou odděleně umisťováni vězni se sníženou tělesnou hmotností nebo sníženou mentální úrovní. Samostatně jsou umisťováni vězni páchající kázeňské přestupky.

Aktuálně se ve věznici nachází např. 3x více mladých dospělých, než tomu bylo v minulém roce a zvyšuje se počet odsouzených, kteří vyžadují psychiatrickou péči. Tyto osoby v roce 2017 v osmi případech fyzicky napadly zaměstnance věznice a byly vůči nim použity zákonné donucovací prostředky jako hmat, chvat, pouta.

1.6.4 Rizika spojená se vstupem nebo vjezdem do věznice v době vzniku mimořádné události

Některé mimořádné situace si vyžadují v řadě případů součinnost se složkami Integrovaného záchranného systému. Integrovaný záchranný systém „představuje koordinovaný postup jeho složek při přípravě na MU a při provádění záchranných a likvidačních prací“. (24, s. 22). Základními složky IZS jsou HZS ČR a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policie ČR. (24, s. 22 – 23). Pro tyto složky je vjezd a vstup do prostor věznice díky neznalosti prostředí rizikem. Kontrola vjezdu vozidel v době mimořádné události podléhá jiným, než běžným opatřením vstupu a vjezdu do věznice. Tyto způsoby bohužel nelze z důvodu bezpečnosti uvádět.

Při samotném zásahu jednotek hasičského záchranného sboru se předpokládá, že vstupují již do zabezpečeného prostoru zaměstnanci věznice. V praxi to znamená, že pokud zasahujícím jednotkám hrozí napadení nebo úmyslné poškození techniky, tak do prostoru provedení zákroku nejsou vpuštěni. Při vjezdu do věznice k provedení zásahu je každý předem seznámen s místem, kde se zásah provádí, s nebezpečím, které v daném místě může hrozit jako např. uskladnění hořlavých látek, přívod elektrické energie nebo plynu apod. Zároveň je příslušníky VS ČR zajištěna bezpečnost kolegů z HZS. Při podobných zásazích jsou všechny skupiny příslušníků podrobně informovány o možnostech vzniku dalších mimořádných událostí, a proto je přísně dbáno na dodržování bezpečnostních nařízení.

1.7 Dohody o spolupráci

Vězeňská služba ČR není zahrnuta mezi základní složky integrovaného záchranného systému. Veškerá činnost se tudíž odvíjí od vzájemné spolupráce a dohod mezi statutárními zástupci.

Věznice Vinařice má tak uzavřenou dohodu se zdravotnickou záchrannou službou, která poskytuje odbornou přednemocniční neodkladnou první pomoc a péči v souladu se Zákonem č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu. Dále pak má uzavřenou dohodu s Policií ČR Středočeského kraje, která v souladu se Zákonem č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, má za úkol na vyzvu věznice Vinařice chránit bezpečnost a pořádek, prosazovat zákonnost, chránit práva a svobody osob, preventivně působit proti trestné a jiné protiprávní činnosti a potírat ji. Součástí těchto dohod je i pomoc při řešení mimořádných situací. Možné reálné hrozby jsou dle možností těchto složek nacvičovány i ve spolupráci s HZS přímo v objektech věznice v rámci modelových situací.

Součástí nácviku je především rychlost vstupu do objektu věznice a záchrana životů z obtížně přístupných míst. Nácviky probíhají v konkrétních věznicích a vazebních věznicích. Zároveň je přivážena nová technika k prověření průjezdu vjezdovými branami, neboť se mnohdy stává, že tato speciální technika je rozměrově neadekvátní parametrům vjezdových bran věznice. Proto je nutno prověřovat každý detail těchto dohod o spolupráci.

1.7.1 Nácvik modelových situací ve spolupráci se složkami integrovaného záchranného systému

Věznice Vinařice iniciuje pravidelně nácviky modelových situací ve spolupráci se všemi složkami IZS nebo s jednotlivými složkami. Příkladem může být Prověřovací cvičení složek IZS při vzetí rukojmích, požáru, hromadné nezákonné vystoupení vězňů.

Účelem těchto cvičení je prověřit systém součinnosti všech jednotek, spojení, seznámit se s prostředím. Pro HZS Kladno a Slaný například věznice umožňuje prohlídku všech prostor po jednotlivých směnách HZS.

Každé cvičení se složkami integrovaného záchranného systému je prováděno, jako by se jednalo o skutečnou mimořádnou událost. Parametry jsou nastaveny tak, aby bylo zřejmé, kde je nutno při výcviku pozměnit metodiku a zároveň si dohodnout co a jak nejlépe vyhovuje té které ze zakročujících složek. Metodické plány jsou nastaveny na konkrétní situace, ale není neobvyklé, že se situace mění v místě zásahu každým okamžikem a je nutno na tuto okolnost reagovat. V čele velení těchto akcí stojí zkušení manažeři z různých oblastí, kteří se snaží skloubit metody svých úseků tak, aby v celkovém pohledu společný zásah působil celistvě a plně profesionálně.

2 SOUČASNÝ STAV

2.1 Možné mimořádné události ve Věznici Vinařice

Povinností vedení věznice je především předcházet vzniku mimořádných událostí, které toto konfliktní vězeňské prostředí vyvolává. V minulosti ve věznici docházelo hlavně k hromadným nepokojům spojených i s úmyslným založením požáru.

Vznik mimořádné události devastujícího charakteru musí věznice posuzovat především jako úmysl možného útěku odsouzených. Dále musí brát na zřetel ochranu osob a majetku. Právě z těchto uvedených důvodů jsou pravidelně procvičovány modelové situace, a na jejich základě je poté zpracována a neustále aktualizována potřebná dokumentace pro řešení těchto situací.

2.2 Vnější rizika - nevojenské krizové stavy

Nevojenské krizové stavy, při nichž se aktivuje Krizový štáb věznice, představují vnější rizika spojená s událostmi dle Zákona 240/2000 Sb. zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů. Jde především o přemístění vězněných osob z věznice nebo naopak navýšení kapacity věznice z důvodu:

- přírodních rizik;
- společenských, sociálních a demografických rizik;
- antropogenních (civilizačních) rizik;
- ekonomických rizik;
- spolupůsobení rizik.

Pro věznici Vinařice byla HZS Středočeského kraje stanovena následující níže uvedená rizika.

2.2.1 Přírodní rizika

- Vnější rizika vyplývající s geografických podmínek věznice a jeho okolí
 - přírodní požáry - stupeň rizika malý,
- vnější rizika vyplývající z klimatických podmínek-anabolické MU
 - vichřice, stupeň rizika nízký,
 - sněhové kalamity nebo námrazy, stupeň rizika minimální,
 - dlouho trvající sucha, stupeň rizika minimální,
 - přívalové a dlouhotrvající deště, bouřky a další elektrické jevy v atmosféře, které mohou způsobit vznik nejrůznějších typů havárií a ohrožení osob, stupeň rizika minimální.

2.2.2 Společenská, sociální a demografická rizika

- Vnitřní sociální, rasová, náboženská a národnostní rizika vzniku konfliktů, stupeň rizika nízký,
- dopravní rizika při přepravě osob a materiálu, stupeň rizika nízký,
- epidemie, stupeň rizika malý,
- terorismus a diverzní činnost, stupeň rizika minimální,
- organizovaný zločin, stupeň rizika minimální,
- emigrační vlny, stupeň rizika minimální,
- hospodářské embargo, minimální (téměř žádný).

2.2.3 Antropogenní (civilizační) rizika

- Únik radioaktivních látek, minimální (téměř žádný),
- únik toxických látek, stupeň rizika nízký,
- únik výbušných plynů a par, stupeň rizika minimální,
- havárie spojená s únikem ropných látek spojených s výbuchem a požárem nebo s dlouhodobým přerušením dodávky ropných produktů, stupeň rizika minimální (téměř žádný),
- poruchy v zásobování vodou, plynem, elektřinou, teplem, palivy nebo jinými surovinami, stupeň rizika malý,
- poruchy v telekomunikační síti, stupeň rizika minimální,
- požár v objektu, stupeň rizika nízký.

2.2.4 Ekonomická rizika

- Rizika vyplývající z rozvojových nebo útlumových ekonomických programů, stupeň rizika minimální (téměř žádný),
- rizika potencionální ekonomické ztráty, vyčíslené jako celkové náklady na řešení dopadů mimořádné události nebo krizové situace, stupeň rizika minimální (téměř žádný),

- rizika vyplývající z odlišných kulturních a historických podmínek, stupeň minimální (téměř žádný). (25).

2.2.5 Spolupůsobení rizik

Kumulace jednotlivých rizik může způsobit zesílení negativních důsledků mimořádné události nebo krizové situace např.:

- ztížení záchrany osob při úniku látek v důsledku probíhajícího požáru,
- ochromení dopravy v okolí areálu věznice,
- omezení spojovacích a komunikačních služeb,
- přerušování dodávek energií pro spotřebitele,
- nedostatek sil a prostředků složek IZS pro řešení dalších mimořádných událostí. (25).

Problematika přemístění vězňů z věznice a navýšení kapacity věznice z hlediska vnějších krizových stavů, ale i možného řešení vnitřních problémů vycházející z nezákonného jednání vězňů s sebou nese řadu materiálních a technických problémů, které jsou zpracovány v plánech jako Plánu nezbytných dodávek, Plánu spojení, Přehledu sil a prostředků, Plánů materiálně technického zabezpečení a zdravotního zajištění, Plánu akceschopnosti.

Z hlediska bezpečnosti není možné zcela zveřejňovat konkrétní postupy, které má věznice v Plánech nastaveny. Postupy vypracované jednotlivými státními úřady jsou nařízeny usnesením Bezpečnostní rady státu ze dne 16. listopadu 2004.

Při řešení vnějších nevojenských krizových stavů v případě obrany, bezpečnosti státu nařizuje vláda orgánům státní správy, v případě věznice, Ministerstvu spravedlnosti činit kroky k přemístění vězňených osob z věznice a navýšení kapacity věznice.

Mnohé z plánů jsou veřejně dostupné a pro účely této práce je lze zveřejnit. V následujících odstavcích budou některé z nich popsány.

2.2.6 Plánování nezbytných dodávek

„Řešení mimořádných událostí, včetně krizových stavů, vyžaduje mimo jiné značné množství materiálních prostředků (výrobků, surovin, techniky a služeb). Dřívější postup „vše k dispozici na skladě“ byl nahrazen moderní filozofií „vědět, kde co je a objednat si to“. Skladování je nákladné (sklady, topení, chlazení, skladníci, revize) a skladovaný materiál morálně i fyzicky zastarává a nepoužitý se musí likvidovat. To by obnášelo vysoké finanční nároky na státní rozpočet. Proto se do zásoby nakupuje a skladuje pouze to, co není na trhu okamžitě a v dostatečném množství k dispozici.“ (26).

V přehledu sil a prostředků věznice jsou v tabulkách uvedena opatření vyplývající z operačních plánů „Přemístění vězňených osob do jiné věznice“ a „Navýšení kapacity věznic“, která musí při řešení těchto situací Věznice Vinařice zajistit. Jsou rozpracována pro jednotlivá oddělení. V tabulkách jsou opatření uvedena v předpokládané časové posloupnosti, pořadí jejich plnění stanoví ředitel věznice, nebo předseda krizového štábu věznice podle konkrétní nastalé situace.

V první části tabulek pro každý operační plán je vedle opatření uvedeno, kdo splnění opatření provede (nebo zajistí) a počet sil které jsou pro splnění tohoto opatření potřeba. Dále je zde prostor pro prostředky, které jsou pro splnění opatření nezbytné, prostředky budou do tabulek doplněny při řešení konkrétní situace. Ve druhé části tabulek je vedle opatření (shodných s první částí tabulek) prostor pro doplnění jmen zaměstnanců, kteří budou splnění tohoto opatření zajišťovat – Příloha 2 a 3.

V další tabulce jsou např. uvedeny normované stavy pro jednotlivé ubytovny odsouzených a stavy na něž je možno tyto stavy navýšit při zabezpečení základních životních potřeb vězňených osob. Výsledkem je maximální krizový stav, na který je věznice schopna v přiměřeně krátké době přejít.

Tento stav je možno ještě navýšit, ale k jeho navýšení bude potřeba větší množství času, neboť bude nutno provést úpravy nebytových prostor - Příloha 4.

V přehledu sil a prostředků jsou dále uvedeny prostředky, které jsou nezbytné pro realizaci operačních plánů a jimiž věznice sama disponuje, tedy vozidla, pohonné hmoty a výstrojní materiál pro odsouzené – Příloha 5.

V tabulce s výstrojním materiálem pro odsouzené je uvedeno, jakým množstvím tohoto materiálu věznice disponuje (stav z inventur), kolik odsouzených je možno vybavit, kolik kusů toho kterého materiálu je nutno zajistit při stanoveném maximálním krizovém stavu, případně kolik materiálu je možno poskytnout jiné věznici při normovaného stavu. Informace o výstrojním materiálu pro odsouzené jsou informativní, při řešení nastalé situace je bude nutno aktualizovat s ohledem na možné ztráty a aktuální stav věznice – Příloha 6.

Vlastní problematika přemisťování odsouzených do jiné věznice nebo zvýšení kapacity věznice je detailně rozpracována v rámci vnitřních Krizových norem. Jejím obsahem je například:

- aktivace krizových štábů,
- zajištění dostatečné ubytovací kapacity,
- zajištění dostatečného množství materiálu,
- zajištění zaměstnanců k realizaci opatření,
- zajištění vozidel, pohonných hmot,
- zajištění stravy,
- zajištění dodržování zákonnosti odsouzeným.

2.3 Vnitřní rizika – vojenské krizové stavy a způsoby řešení

Každá z níže vyjmenovaných situací vyžaduje způsob řešení adekvátní ke vzniklé situaci. V prvotním sledu tyto situace řeší stálá služba ve věznici pod vedením Vrchního inspektora strážní služby (dále jen „VISS“). Ten přijímá prostřednictvím operátora prvotní informaci o vzniklé situaci a zadává úkoly k jejímu řešení. Celý proces pak řídí do doby, než ho převezme Krizový štáb věznice.

Mimořádné události, které mohou vzniknout ve věznici:

- vznik nepokojů nebo jiných nezákonných vystoupení vězňených osob,
- oznámení o uložení výbušniny,
- vzetí rukojmí,
- požár,
- vznik přírodní katastrofy nebo průmyslové havárie,
- vnější napadení věznice,
- výbuch nebo únik plynu,
- jiné mimořádné události, k jejímuž řešení je nezbytné aktivovat krizový štáb věznice (např. odchod z nestřeženého pracoviště).

U jednotlivých krizových stavů budou dále uvedeny základní postupy řešení vzniklé situace. V rámci pravidelných prověrek činnosti Krizového štábu jsou vedle možných vnějších krizových stavů ve věznici tematicky řešeny modelové situace vztahující se k oblasti problému.

2.3.1 Vznik nepokojů nebo jiných nezákonných vystoupení vězňených osob

Postup při řešení:

- zamezit pohyb osob ve věznici s cílem ochrany zdraví a majetku,
- informovat ředitele věznice a na základě jeho pokynů svolat Krizový štáb,
- informovat složky IZS a okolní věznice, dle rozsahu vyžádat jejich pomoc,
- zajistit dostatečný počet příslušníků k zajištění kázně a pořádku ve věznici, včetně zásahové jednotky věznice,
- zahájit vyjednávání.

Činnost krizového štábu:

- jedná na základě konkrétní situace a hrozby s cílem zajistit zákonnost ve věznici.

2.3.2 Oznámení o uložení výbušniny

Postup při řešení:

- zamezit pohyb osob ve věznici s cílem ochrany zdraví a majetku, zvláště pak v okolí místa nálezů,
- informovat ředitele věznice a na základě jeho pokynů svolat Krizový štáb,
- informovat složky IZS a okolní věznice, vyžádat jejich pomoc,
- informovat pyrotechnika VS ČR,
- zajistit dostatečný počet příslušníků k zajištění kázně a pořádku ve věznici včetně zásahové jednotky věznice,
- další činnost provádí pyrotechnik Policie ČR.

Činnost krizového štábu:

- jedná na základě konkrétní situace a hrozby s cílem odstranit hrozbu.

2.3.3 Vzetí rukojmí

Postup při řešení:

- zamezit pohyb osob ve věznici s cílem ochrany zdraví a majetku,
- informovat ředitele věznice a na základě jeho pokynů svolat Krizový štáb,
- informovat složky IZS a okolní věznice, vyžádat pomoc Policie ČR,
- zajistit dostatečný počet příslušníků k zajištění kázně a pořádku ve věznici včetně zásahové jednotky věznice,
- zahájit vyjednávání.

Činnost krizového štábu:

- jedná na základě konkrétní situace a hrozby s cílem zajistit zákonnost ve věznici. V případě vyjednávání přebírá tuto činnost Policie ČR po dojezdu do věznice.

2.3.4 Požár

Postup při řešení:

- zahájit hašení,
- zamezit pohyb osob ve věznici s cílem ochrany zdraví a majetku,
- informovat složky IZS a okolní věznice, vyžádat pomoc HZS,
- informovat ředitele věznice a na základě jeho pokynů svolat Krizový štáb,
- zajistit dostatečný počet příslušníků k zajištění kázně a pořádku ve věznici včetně zásahové jednotky věznice,
- zajistit vjezd jednotek HZS.

Činnost krizového štábu:

- jedná na základě konkrétní situace a hrozby s cílem odstranit hrozbu.

2.3.5 Vznik přírodní katastrofy nebo průmyslové havárie

Postup při řešení:

- zajistit zabezpečení místa vzniku havárie,
- zamezit pohyb osob ve věznici s cílem ochrany zdraví a majetku,
- informovat složky IZS a okolní věznice, vyžádat pomoc HZS,
- informovat ředitele věznice a na základě jeho pokynů svolat Krizový štáb,
- zajistit dostatečný počet příslušníků k zajištění kázně a pořádku ve věznici včetně zásahové jednotky věznice,
- zajistit vjezd jednotek IZS.

Činnost krizového štábu:

- jedná na základě konkrétní situace a hrozby s cílem odstranit hrozbu.

2.3.6 Vnější napadení věznice

Postup při řešení:

- zajistit obranu věznice,
- zamezit pohyb osob ve věznici s cílem ochrany zdraví a majetku,
- informovat ředitele věznice a na základě jeho pokynů svolat Krizový štáb,
- informovat složky IZS a okolní věznice, dle rozsahu vyžádat jejich pomoc,
- zajistit dostatečný počet příslušníků k zajištění kázně a pořádku ve věznici včetně zásahové jednotky věznice.

Činnost krizového štábu:

- jedná na základě konkrétní situace a hrozby s cílem odstranit hrozbu.

2.3.7 Výbuch nebo únik plynu

Postup při řešení:

- zajistit zabezpečení místa vzniku havárie,
- zamezit pohyb osob ve věznici s cílem ochrany zdraví a majetku,
- informovat složky IZS a okolní věznice, vyžádat pomoc HZS,
- informovat ředitele věznice a na základě jeho pokynů svolat Krizový štáb,
- zajistit dostatečný počet příslušníků k zajištění kázně a pořádku ve věznici včetně zásahové jednotky věznice,
- zajistit vjezd jednotek IZS.

Činnost krizového štábu:

- jedná na základě konkrétní situace a hrozby s cílem odstranit hrozbu.

2.4 Nasazení sil a prostředků VS při MU

Zákon 240/2000 Sb. zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů nezahrnuje VS ČR k poskytování sil a prostředků mimo objekty věznice v případech vzniku krizové situace. Přesto se VS ČR podílela na odstraňování škod při rozsáhlých povodních v roce 2002 a v roce 2006. V této době byli nasazeni příslušníci VS ČR v Praze, společně s Policií ČR k zajištění ochrany majetku. Dále VS ČR poskytovala techniku k odstraňování škod v určených lokalitách a vězně k likvidaci škod ve státních institucích.

2.5 Modelová situace MU ve věznici

Pro výzkum a splnění cíle do diplomové práce byla využita konkrétní modelová situace, která byla předem vytvořena pro účel prověřovacího cvičení v prostorách Věznice Vinařice. Označení míst a budov v prostorách věznice bylo pro tuto práci záměrně pozměněno a konkrétní jména byla vypuštěna.

Tématem č. 1 tohoto cvičení byla likvidace požáru v ubytovně odsouzených, záchrana vězňených osob z ubytovací části střeženého objektu, včetně preventivní evakuace osob umístěných v ostatních oddílech ubytovny odsouzených.

Tématem č. 2 bylo řešení navazující situace, kdy požáru využily vězňené osoby k pokusu o útěk. Ten se jim však nezdařil, a vězňené osoby vzali rukojmí a s ním se zabarikádovaly v jiném objektu ve věznici.

Tématem č. 3 potom byla záchrana zraněných osob.

Místem provedení prověřovacího cvičení byla Věznice Vinařice, č. p. 245, Vinařice, ubytovny odsouzených – P a D.

Termín konání cvičení byl 23. listopadu roku 2017, mezi 9. a 11. hodinou.

Cílem cvičení bylo ověření dojezdů, součinnosti a koordinace zásahu základních složek IZS s Věznicí Vinařice při řešení mimořádné události, ověření postupu jednotek PO při zdolávání požáru v ubytovně odsouzených včetně záchrany zúčastněných osob v souladu s metodickým listem Bojového řádu jednotek PO č. 14/S – zásahy v objektech Vězeňské služby – Příloha 7, dále ověření činnosti příslušníků Věznice Vinařice při realizaci evakuace osob a zajištění nezbytně nutných eskort s poraněnými osobami do civilního zdravotního zařízení.

Dalším cílem cvičení bylo prověření činnosti příslušníků Policie ČR a Vězeňské služby ČR v souvislosti s řešením barikádové situace s rukojmí, ověření součinnosti s Policií ČR při zajištění okolí věznice v souvislosti s mimořádnou událostí ve věznici, kdy vyvstává riziko útěku vězňených osob. A posledním cílem cvičení bylo seznámit složky IZS s areálem Věznice Vinařice, s rozmístěním jednotlivých ubytoven odsouzených a specifiky vnitřní bezpečnosti v případě likvidace požáru, vyjednávání a provedení zákroku.

Námětem cvičení byla níže uvedená zinscenovaná situace, kdy dne 23. listopadu 2017 v 9 hodin založí tři odsouzení úmyslně požár na ložnici na oddíle P5. Vrchní inspektor strážní služby po zjištění, že požár nelze uhasit vlastními prostředky, nařídí operátorovi zavolat na tísňovou linku 112. Inspektorovi dozorčí služby nařídí ihned poté realizovat evakuaci celé P ubytovny do vycházkového dvora před D ubytovnou dle evakuačních plánů.

Po dojezdu jednotky HZS Středočeského kraje ze stanice Kladno převezme velitel jednotky požární ochrany velení zásahu a rozhodne o bojovém rozvinutí do prostoru ubytovny P a souběžném průzkumu k ověření úplné evakuace osob, záchraně pohřešované osoby v bezvědomí a zdolání požáru v objektu ubytovny P. Po likvidaci požáru se ukončí činnost jednotek PO v areálu věznice a ihned poté se stáhnou do zálohy před areál věznice. Velitel jednotky předá velení zásahu pověřenému příslušníku Vězeňské služby ČR a zůstává na místě zásahu za účelem udržení průběžné informovanosti o stavu řešení mimořádné události s ohledem na možnou potřebu nasazení sil a prostředků jednotek PO k provádění záchranných a likvidačních prací.

Během evakuace se pokusí tři odsouzení, kteří požár založili, využít k útěku prostor mezi N ubytovnou a ošetřovnou. To se jim vzhledem k zajištění evakuačních tras příslušníky VS ČR nepovede, proniknou však do suterénu ubytovny D, kde se v té době nachází vychovatel s jedním odsouzeným v modelářské dílně.

Vychovatele odsouzení vezmou jako rukojmí a v suterénu D ubytovny se zabarikádují. Vrchní inspektor strážní služby aktivuje skupinu krizové komunikace a v rámci realizační dohody požádá o pomoc Policii ČR.

Operační důstojník Policie ČR vyšle do věznice vyjednavče Policie ČR a Krajskou zásahovou jednotku. Po příjezdu Krajské zásahové jednotky přebírá Policie ČR velení v souladu s Realizační dohodou. Vzhledem k tomu, že vyjednávání se jeví jako bezvýsledné, rozhodne policejní vyjednavč o provedení zákroku. Vlastní zákrok provedou příslušníci Krajské zásahové jednotky Policie ČR. Příslušníci VS ČR zajistí prostor zákroku. Odsouzený, který byl s vychovatelem v modelářské dílně, se odmítl připojit k pokusu o útěk a zadržování vychovatele jako rukojmí. Ostatní odsouzení ho tedy zbili a zranili nástroji z modelářské dílny. V průběhu vyjednávání souhlasili s jeho propuštěním k ošetření. Po jeho propuštění mu byla zaměstnanci věznice poskytnuta první pomoc a následně byla přivolána zdravotnická záchranná služba.

Zúčastněné složky IZS

Jednotky PO:

- jednotka HZS SČK ze stanice Kladno s technikou CAS20, CAS30, AZ40 a VEA (1+9)
- jednotka HZS SČK ze stanice Slaný s technikou CAS20 (1+3)
- jednotka SDH obce Vinařice s technikou CAS24 Š706 (1+3)

- jednotka SDH obce Pchery s technikou CAS30 (1+3)

Policie ČR:

- 3 hlídky Policie ČR ÚO Kladno
- Zásahová jednotka KŘP Středočeského kraje

ZZS SČK

- osádka RV a RZP z výjezdového stanoviště Kladno

Vězeňská služba ČR

- příslušníci Věznice Vinařice dle námětu cvičení

Osoby zodpovědné za průběh prověřovacího cvičení složek IZS

Vedoucí cvičení za VS ČR, vedoucí cvičení za HZS SČK, pomocníci vedoucího cvičení, Policie ČR.

Velitel zásahu složek IZS: velitel čtyř stanice HZS Kladno po dobu zdolávání požáru, po stažení všech sil a prostředků jednotek do zálohy před areál Věznice Vinařice si velení zásahu převezme pověřený příslušník VS ČR a následně pověřený příslušník Policie ČR.

V kompetenci ředitele věznice je pravomoc zastavit nebo přerušit cvičení v případě vzniku protiprávního jednání vězňů po dobu prověřovacího cvičení, popř. při vzniku mimořádné události ve věznici.

Způsob provedení cvičení

Cvičení bude zahájeno oznámením na linku tísňového volání 112, přičemž KOPIS HZS SČK nebude prověřován, 10 minut před zahájením cvičení bude vedoucím cvičení za HZS SČK upřesněn čas začátku cvičení na KOPIS HZS SČK.

V průběhu cvičení se využije vyvíječ kouře pro zakouření prostoru, bojové rozvinutí bude provedeno bez použití hasebních látek a s použitím izolačních dýchacích přístrojů v ochranné pozici. Protiprávní jednání vězňených osob, tj. zabarikádování se s rukojmí, bude simulován figuranty z řad příslušníků VS ČR. Činnost zdravotnické záchranné služby bude ukončena bezprostředně po výjezdu z areálu simulovaným přidělením příslušníků VS ČR k zajištění eskorty zraněného odsouzeného.

Materiálně-technické zabezpečení cvičení

Technické prostředky ve výbavě jednotek, izolační dýchací přístroje, evakuační maska pro zaměstnance věznice. Vyvíječ kouře a figurínu zajistí HZS SČK, celkem pět figurantů zajistí Věznice Vinařice z řad příslušníků VS ČR.

Předpokládaný časový harmonogram

9:00

- zahájení prověřovacího cvičení voláním na TCTV 112 dle námětu,

9:05

- zahájení evakuace ubytovny P příslušníky VS ČR,
- figuranty simulovaný vznik protiprávního jednání vězňených osob, tj. neúspěšný pokus o útěk a vzetí rukojmí v suterénu budovy ubytovny D,
- po zabarikádování pachatelů s rukojmí zahájí zaměstnanci věznice krizovou komunikaci s pachateli,

9:15

- příjezd složek IZS na místo zásahu,
- kontakt VJ s pověřenou osobou VS ČR před areálem Věznice Vinařice,
- vjezd vybrané MPT do areálu a zahájení požárního zásahu,

9:30

- nález a záchrana zraněné osoby (simulovaná figurínou) při průzkumu v budově zasažené požárem, předání ZZS, lokalizace požáru,

9:45

- likvidace požáru,
- ukončení zásahu jednotek PO v areálu a jejich stažení do zálohy vně areálu,
- předání funkce velitele zásahu pověřenému zaměstnanci VS ČR,

10:00

- příjezd vyjednaváče a zásahové jednotky KŘP Středočeského kraje,
- předání funkce velitele zásahu příslušníku Policie ČR, koordinace krizové komunikace prováděné zaměstnanci věznice,

10:15

- příprava a provedení zákroku ve spolupráci s VS ČR ve specifickém prostředí věznice,

10:45

- ukončení cvičení a sbalení materiálu,

11:00

- prohlídka areálu Věznice Vinařice a seznámení se specifiky objektu.

Bezpečnostní opatření

Vedoucí cvičení za HZS SČK v dostatečném časovém předstihu před zahájením cvičení projde celý prostor cvičení se zástupcem Věznice Vinařice. Všichni účastníci cvičení budou vybaveni osobními ochrannými pracovními prostředky, a to minimálně v takovém rozsahu, který je pro každou ze složek IZS standardní. Další OOPP budou použity dle rozhodnutí velitele zásahu, a to s ohledem na místo nasazení a vykonávanou činnost. V areálu věznice využije zásahová jednotka KŘP SČK cvičnou municí FX, ostrá munice bude uložena a střežena příslušníky VS ČR na vnějším perimetru věznice. Výjezdová skupina ZZS bude na místě cvičení zajišťovat první pomoc pro případ nenadálého úrazu.

V případě zjištění validních poznatků nestandardního (protiprávního) jednání odsouzených, přijme Vězeňská služba ČR nezbytná bezpečnostní opatření k dokončení prověřovacího cvičení složek IZS, popř. dle závažnosti jednání odsouzených cvičení ukončí (rozhoduje ředitel věznice po dohodě se zástupci jednotlivých složek IZS).

Úkony nutné pro vstup (vjezd) složek IZS do věznice Vinařice:

- příjezd složek IZS před věznici bude koordinovat označený příslušník VS ČR před branou č. 1 – hlavním vjezdem do střeženého objektu věznice (příslušník VS ČR bude označen reflexní vestou),
- při vjezdu do prostoru věznice bude provedena kontrola posádky jednotlivých složek IZS,
- velitelé jednotlivých vozů nahlásí příslušníkovi VS ČR, který provádí kontrolu posádky a vozidla, přesný počet osob ve vozidle,
- vrchní inspektor strážní služby předá při vjezdu do střeženého areálu veliteli zásahu potřebnou dokumentaci ke zdolávání požáru a určí příslušníka VS ČR jako doprovod.

HZS SČK a jednotky PO

- nasazení sil a prostředků ke zdolání požáru v ubytovně, do doby pokynu velitele jsou síly a prostředky jednotek PO zastaveny v nástupním prostoru složek IZS,
- spolupráce s vrchním inspektorem strážní služby,
- průzkum, lokalizace a likvidace požáru,
- záchrana osob ze zakouřeného prostředí,
- poskytnutí první pomoci postiženým osobám,
- procvičení zásahu a pohybu v objektech Věznice Vinařice.

Policie ČR

- vyslání vyjednaváče, koordinace krizové komunikace prováděné zaměstnanci věznice,
- vyslání Krajské zásahové jednotky, příprava a provedení zákroku ve spolupráci s VS ČR ve specifickém prostředí věznice,
- zajištění okolí věznice.

ZZS SČK

- ošetření a transport dvou zraněných osob z areálu věznice.

Věznice Vinařice

- organizace služby v době vzniku a průběhu mimořádné události,
- spolupráce se složkami IZS,
- organizace evakuace odsouzených osob,
- zahájení krizové komunikace,
- organizace eskort do zdravotnických zařízení.

Postup VISS (vrchního inspektora strážní služby):

- převezme hlášení od příslušníka o zjištění požáru,
- vyhlásí požární poplach,
- zajistí vypnutí telefonních automatů BVfon pro odsouzené,
- vyrozumí o vzniklé situaci vedení věznice, příslušníky a zaměstnance velené do služby na pracovištích, velitele eskort, které se nacházejí mimo věznici,
- prostřednictvím inspektora strážní služby – operátora vyrozumí OPIS HZS SČK – linka 112 (po ověření rozsahu požáru a zjištění zda se požár nedá uhasit vlastními silami),
- připraví k předání dokumentaci zdolávání požáru objektu zasaženého požárem, dokumentaci předává při příjezdu jednotek HZS SK ÚP Kladno veliteli zásahu, zajistí spojení mezi vrchním inspektorem strážní služby a velitelem zásahu (příslušníkem VS ČR s RDST),

- rozhodne o ukončení organizovaného pohybu vězňených osob uvnitř věznice,
- vede veškeré záznamy o provedených opatřeních včetně časových údajů,
- zajistí střežení z ochozů strážních věží,
- při evakuaci vězňených osob z ubytovacích prostor zajistí jejich střežení,
- prostřednictvím inspektora strážní služby – operátora vyrozumí operačního důstojníka PČR a požádá o vyslání vyjednávačů, Krajské zásahové jednotky a zajištění okolí věznice,
- zajistí příjezd ZZS pro zraněné,
- provede předběžné telefonické dotázání v regionálních věznicích a vazebních věznicích s možností eskortování odsouzených (ubytovací kapacity, počty eskortních vozidel),
- řídí se dalšími pokyny vedoucího cvičení.

Spojení složek IZS

- jednotlivé složky IZS při komunikaci v rámci své složky, použijí komunikační prostředky, které standardně používají,
- při spojení mezi příslušníky VS ČR bude vyžito RDST,
- spojení mezi jednotlivými složkami IZS bude zajištěno prostřednictvím k nim přidělených příslušníků VS ČR, vybavených RDST. (27).

3 CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY

Cílem praktické části diplomové práce je vytvoření listu opatření, a to na základě pozorování vytvořené modelové situace mimořádné události ve Věznici Vinařice. K dosažení cílů této práce bylo nutné pozorování vytvořené modelové situace ve věznici, aby bylo možné zjistit plnění všech prováděných činností se zadaným tématem, námětem a konkrétními úkony, a poté následné zvážení nutných opatření a postupů při řešení konkrétní mimořádné události.

Výzkumný soubor

Pro výběr výzkumného souboru je zvolena metoda záměrného výběru, která je založena na splnění určitých kritérií vybraného pozorovaného subjektu. (28, s. 135).

Základním souborem je prostředí Věznice Vinařice. Výběrový soubor představuje situace uměle vytvořená, simulovaná neboli modelová, při níž jsou zapojeni, kromě příslušníků Věznice Vinařice, i příslušníci základních složek integrovaného záchranného systému.

Pro získání výzkumného souboru pro potřeby této práce bude tedy využit záměrný výběr přes instituce, *„kdy využíváme určitého typu služeb nebo činnosti nějaké instituce, určené pro cílovou skupinu, která nás výzkumně zajímá“*. (28, s. 138). V tomto případě se jedná o výše zmíněnou Věznici Vinařice.

Hypotézy

Hypotéza č. 1: Součinnost Věznice Vinařice se základními složkami integrovaného záchranného systému je na výborné úrovni.

Hypotéza č. 2: Podle nastaveného systému krizového řízení je Věznice Vinařice schopna zvládat přípravy na mimořádné události včetně jejich řešení a likvidaci následků.

Hypotéza č. 3: Všechny předem stanovené cíle prověřovacího cvičení byly splněny.

Hypotéza č. 4: Veškeré prováděné činnosti, které byly předem dané a následně prováděné během součinnostního cvičení probíhaly v souladu s platnými předpisy a nařízeními.

4 METODIKA

V této diplomové práci se jedná o výzkum formou pozorování.

4.1 Pozorování

Pozorování patří mezi nejznámější a zároveň nejstarší způsob, kterým se člověk dozvídá o okolním světě. Je to nejzákladnější technika sběru dat. (29, s. 151).

Pozorování je samozřejmá část kvalitativních výzkumných akcí, při nichž je předmětem zkoumání jednání a chování lidí. Je též vhodným pomocníkem při popisu např. prostředí nebo událostí. (30, s. 195).

Pozorování dále můžeme chápat jako *„sledování změn dění v určité situaci, kdy si všímáme vzorců chování jedinců, abychom získali informaci o určitém fenoménu.“* (31, s. 30).

Pozorování neboli observace, je možno definovat jako smyslovou percepci okolního světa. Znamená to soustavné, cílevědomé a plánovité vnímání jevů a procesů, směřujících k odhalení podstatných souvislostí a vztahů skutečnosti, kterou sledujeme. Na rozdíl od „laického“ pozorování se dá vědecké pozorování definovat jako technika sběru informací založená na zaměřeném, systematickém a organizovaném sledování aspektů, fenoménů, které jsou předmětem zkoumání. Vědecké pozorování je jedna ze všeobecně akceptovaných vědeckých metod, a hraje tak důležitou roli v rámci kvalitativního a kvantitativního výzkumu. (32).

Má-li být pozorování relevantní, mělo by splňovat jisté podmínky, jako je přesná organizovanost, průběh dle stanoveného plánu a přesná registrace pozorovaných jevů a procesů. Analýza pozorovaných údajů tvoří pak závěr celého procesu pozorování. (32).

Samotný pozorovatel též musí splňovat jasné podmínky. Vedle zdravých smyslových orgánů, musí mít schopnost přesného odhadu, koncentrace pozornosti přibližně dvacet minut, schopnost přesného vnímání, oproštění se od negativních vlivů, předsudků a zaujatosti, vedení bezprostředních a přesných záznamů. (32).

4.2 Dělení pozorování

4.2.1 Obecné dělení pozorování

Pozorování můžeme rozdělit na tři různé roviny.

Jako nejpřehlednější je rozdělení na **pozorování přímé**, neboli smyslové, což představuje pozorování prostřednictvím primárních zrakových a sluchových vjemů a na **pozorování nepřímé**, neboli zprostředkované, které je prováděno např. prostřednictvím mikroskopu, dotazníku či videozáznamu.

Dále můžeme rozdělit pozorování na **krátkodobé** a **dlouhodobé**, které se jeví jako mnohem optimálnější. (32).

Dlouhodobé pozorování se řadí mezi participační, tzv. účastnické, kdy je velký časový rozsah potřebný k proniknutí do hloubky problému či podstaty věci.(33).

U strukturovaného pozorování je třeba předem daná struktura a dle Graye (2009) je výhodné v tom, že může být provedeno opakovaně a jiným výzkumníkem. Nevýhodou tohoto pozorování je, že výzkumník je nucen být v čase i místě právě tehdy, kdy jev probíhá a může pozorovat jen zjevné akce. (34).

Podle Sounders, Lewis a Thornhill (2009), je možno tímto pozorováním kvantifikovat chování, tj., řekne nám, kolikrát nějaký projev či věc nastaly, ale už nám nesdělí proč. A k tomu je nutno použít další variantu pozorování či kombinaci s jinou výzkumnou metodou. (35).

Třetí a poslední rovinou rozdělení pozorování je rozdělení, stejně jako u jiných vědeckých metod, na **kvalitativní** a **kvantitativní**. U tohoto rozdělení rozhoduje charakter získávaných informací. (32).

Doktor Miroslav Disman se o účelu kvalitativního či kvantitativního pozorování vyjádřil, že: *„Rozumět to je úkolem kvalitativního výzkumu. Kvantitativní výzkum je pouze brutální a primitivní nástroj pro testování hypotéz. Má však jednu nesmírně důležitou vlastnost: je nám schopen říct, jaká je pravděpodobnost, že jsme na omylu.“* (36, s. 131).

4.2.2 Další dělení pozorování

Pozorování můžeme dále rozdělit podle stupně formalizace na standardizované, nestandardizované a polostandardizované.

Standardizované pozorování se řadí mezi kvantitativní a vyznačuje se vysokou mírou formalizace. Je u něho předem jasné co a jak často budeme pozorovat. Dovoluje užití záznamového archu.

U nestandardizovaného pozorování je *„typický dost nízký až nulový stupeň formalizace.“* (37, s. 95) a výběr souboru pozorovaných objektů probíhá až v průběhu vlastního pozorování a na základě momentálního rozhodování pozorovatele. Jeho cílem je vytvoření konkrétních parametrů pozorování a hypotézy. Je to metoda kvalitativního výzkumu. Forma polostandardizovaného pozorování je kombinace obou výše uvedených forem.

V rámci sociálních věd se potom pozorování dělí podle předvídání a pozice pozorovatele. Podle předvídání se dále dělí na zúčastněné a nezúčastněné, přičemž u zúčastněného se pozorovatel stává aktivním členem zkoumané skupiny. U nezúčastněného pozorování je potom pozorován objekt neživého charakteru.

Podle pozice pozorovatele se pozorování dělí na zjevné, kdy jsou si zkoumané subjekty vědomy toho, že pozorovatel není jedním z nich a skryté, které dovoluje sice hlubší pochopení zkoumané skutečnosti, ale zároveň stojí na ostré hraně etiky tohoto výzkumu samotného. (38).

5 VÝSLEDKY

5.1 Analýzy jednotlivých kroků řešení MU

Tato kapitola diplomové práce se zabývá analýzou jednotlivých činností Věznice Vinařice a dalších účastněných složek integrovaného záchranného systému při simulované mimořádné události, která proběhla dne 23. listopadu roku 2017 mezi 9. a 11. hodinou. To, zda byly splněny cíle prověřovacího cvičení a veškeré činnosti, které byly předem dané, a zda vše probíhalo v souladu s platnými předpisy a nařízeními, bude popsáno v následujících odstavcích.

5.1.1 Dojezdy, součinnost a koordinace

Prvním cílem prověřovacího cvičení bylo ověření dojezdů, součinnosti a koordinace zásahu základních složek IZS s Věznicí Vinařice při řešení mimořádné události.

Plánovaný čas dojezdů všech složek integrovaného záchranného systému byl dodržen dle harmonogramu. Jako příklad je možno uvést z nahlédnutí do zprávy o zásahu vedenou HZS Kladno, že 23. 11. 2018 v 09:04:46 bylo zahájeno zpracování události. V 09:05:17 byla provedena kontrola informací přijaté události. V 09:09:10 byla událost ohlášena vyšetřovateli příčin požáru. V 09:09:22 byla odeslána textová zpráva výjezdové jednotce Pchery, v 09:10:10 odeslána textová zpráva výjezdové jednotce Vinařice, v 09:12:02 byla událost ohlášena řídicímu důstojníkovi odboru a v 09:14:59 byl již proveden průzkum místa zásahu. V 09:34:30 odeslána textová zpráva, že se jedná o cvičení, zásah v ubytovně odsouzených proudem C, vytažena jedna nadýchaná osoba pomocí nosítek a předána ZS, odsouzení byli uklidněni příslušníky vězeňské služby a evakuováni do náhradních prostor. V 09:34:31 odeslána textová zpráva o prováděné likvidaci požáru a použití přetlakové ventilace.

V 09:47:34 odeslána velitelem zásahu textová zpráva, že je proveden závěrečný průzkum a jednotka prochází výstupní kontrolou ostrahy před odjezdem na základnu. V 09:51:01 odeslána textová zpráva, že místo zásahu je předáno velícímu důstojníkovi Vězeňské služby. V 11:14:29 byla událost operačním střediskem ukončena a uzavřena. Součinnost a koordinace zásahu probíhala bez problémů dle daného modelového plánu.

5.1.2 Postup jednotek PO v souladu s ML BŘ

Druhým cílem bylo ověřit postup jednotek PO při zdolávání požáru v ubytovně odsouzených včetně záchrany zúčastněných osob v souladu s metodickým listem Bojového řádu jednotek PO č. 14/S – zásahy v objektech Vězeňské služby.

Jednotka postupovala v souladu s výše uvedeným metodickým listem, který charakterizuje objekty Vězeňské služby, konkretizuje úkoly a postup činností prováděných v těchto objektech a upozorňuje na očekávané zvláštnosti v těchto specifických prostorách. Na základě tohoto BŘ byl zásah v zařízeních a objektech vězeňské služby prováděn výhradně na základě žádosti vězeňské služby a ve velmi úzké spolupráci a koordinaci s jejími příslušníky a personálem. Vězeňská služba zabezpečila úkoly dané zákonem č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Po příjezdu jednotky orgán vězeňské služby předal řízení zásahu veliteli příslušné jednotky, ale nadále mu zůstával k dispozici. Do příjezdu dalších jednotek s velitelem zásahu spolupracovala ustanovená požární hlídka věznice.

V návaznosti na bezpečnostní opatření věznice orgán vězeňské služby rozhodl o tom, zda bylo možno zasahující jednotky do prostor věznice vpustit, informoval je o zvláštностech a režimových opatřeních, vymezil jednotlivé zóny pro zásah jednotek a vytvořil zabezpečenou a monitorovanou zásahovou cestu s otevřenými průchody. Též zajistil doprovod zasahujících hasičů, určil zařízení vhodné ke komunikaci během zásahu a zabezpečil evidenci počtu zasahujících hasičů včetně jejich kontroly při vstupu i opuštění věznice.

Všechny očekávané zvláštности při zásahu nikterak při této modelové situaci nenarušovaly jeho průběh, a jak již bylo uvedeno v předchozím odstavci, časový harmonogram byl v mezích minut dodržen.

5.1.3 Činnost příslušníků Věznice Vinařice při evakuaci a eskortách

Třetím cílem bylo ověřit činnost příslušníků Věznice Vinařice při realizaci evakuace osob a zajištění nezbytně nutných eskort s poraněnými osobami do civilního zdravotního zařízení.

O způsobu evakuace, jejím rozsahu, a to jak u vězněných osob, příslušníků vězeňské služby, tak u civilních zaměstnanců věznice rozhodoval orgán vězeňské služby. Odsouzení měli být z budovy, která byla zasažena požárem, evakuováni do vycházkového dvora před vzdálenější budovu od požárem zasažené budovy. Operativně však bylo rozhodnuto, že budou evakuováni do prostor jídelny pro odsouzené. Tím jim bylo znemožněno přihlížení probíhajícímu cvičení a zároveň se předešlo tomu, aby byl jimi narušován průběh celé akce. Po celou dobu evakuace bylo zajištěno jejich neustálé střežení.

Civilní zaměstnanci přítomni v požárem zasažené ubytovně byli vyzváni k evakuaci prostoru a shromáždili se na předem stanoveném bezpečném místě jedné z administrativních budov. Příslušníci vězeňské služby se řídili pokyny vrchního inspektora strážní služby a byli zapojeni především do střežení evakuovaných odsouzených.

Vrchní inspektor strážní služby provedl dle plánu předběžné telefonické dotázání v regionálních věznicích a vazebních věznicích s možností eskortování odsouzených (ubytovací kapacity, počty eskortních vozidel).

Nezbytně nutné eskorty s poraněnými osobami do civilního zařízení probíhaly standardně dle nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č 23/2014 o vězeňské službě a justiční stráží.

5.1.4 Řešení barikádové situace s rukojmí

Čtvrtým cílem bylo prověřit činnost příslušníků Policie ČR a Vězeňské služby ČR v souvislosti s řešením barikádové situace s rukojmí.

S jedinou zvláštností, se kterou se zasahující jednotky dle připraveného scénáře setkaly, bylo vzetí rukojmí a následné zabarikádování se s ním. Tato situace byla řešena nejprve vyjednavací z řad Vězeňské služby, kdy vrchní inspektor strážní služby aktivoval skupinu krizové komunikace a v rámci realizační dohody požádal o pomoc PČR. Do věznice přijel policejní vyjednaváč a Krajská zásahová jednotka. V souladu s realizační dohodou převzala velení PČR. Z důvodu bezvýsledného vyjednávání provedla Krajská zásahová jednotka zákrok. Prostor zákroku zajišťovali příslušníci VS ČR.

Vlastní situace byla řešena v suterénních prostorách jedné z ubytoven, jejíž vstup na chodbu byl zabarikádován skříněmi, stoly a židlemi. V tomto prostoru je několik samostatných míst. V čase přesunu odsouzených do vyhrazených prostor z místa požáru byl příslušníky zaznamenán pokus o útěk, kdy několik vězňů v panice vběhlo do výše uvedeného samostatného prostoru, kde se nacházel zaměstnanec věznice, kterého si odsouzení vzali jako rukojmí.

Vyjednávání s vězni bezprostředně zahájili přítomní příslušníci. Toto vyjednávání trvalo cca 30 minut, ale bylo bezvýsledné. Bylo však prováděno až do příjezdu Krajské zásahové jednotky PČR. Po příjezdu byla tato speciální skupina informována o situaci a seznámena s prostory včetně aktuálního stavu vyjednávání. Poté převzala celou situaci s plnou odpovědností za provedení zákroku. Profesionální vyjednávač PČR nejprve přihlížel a byl pouhým rádčem příslušníkům VS ČR při vyjednávání s vězni. Vzhledem k tomu, že vězni přestali komunikovat, převzal vyjednávání. Ze strany zabarikádovaných nikdo nekomunikoval a nebylo možné prověřit ani zdravotní stav rukojmí. Po vyhodnocení situace rozhodl velitel zásahu Policie ČR o provedení zákroku za použití demonstrativních a technických prostředků. Při zákroku byli zajištěni všichni pachatelé včetně rukojmí a předáni příslušníkům VS ČR. Zajištěné osoby byly umístěny na tzv. uzavřené oddělení věznice do izolace, kde posléze probíhaly další vyšetřovací úkony.

5.1.5 Součinnost s PČR

Pátým cílem bylo ověření součinnosti s Policií ČR při zajištění okolí věznice v souvislosti s mimořádnou událostí ve věznici – riziko útěku vězňených osob.

Vrchní inspektor strážní služby prostřednictvím inspektora strážní služby (operátora) vyrozuměl operačního důstojníka PČR a požádal o vyslání profesionálních vyjednávačů, Krajské zásahové jednotky a zároveň o zajištění okolí věznice. To probíhá dle závažnosti mimořádné události v různém rozsahu. V případě této konkrétní mimořádné události se jednalo o zajištění bezprostředního okolí věznice. Policie ČR zajistila vnější perimetr věznice s cílem omezit provoz a pohyb nedovolených osob v okolí věznice i za pomoci zátarasu vozidly PČR. Nasazení sil a prostředků bylo adekvátní k nastalé situaci.

5.1.6 Seznámení složek IZS s Věznicí Vinařice a specifiky vnitřní bezpečnosti

Šestým a posledním cílem prověřovacího cvičení bylo seznámit složky IZS s areálem Věznice Vinařice, s rozmístěním jednotlivých ubytoven odsouzených a specifiky vnitřní bezpečnosti v případě likvidace požáru, vyjednávání a provedení zákroku.

Při každém součinnostním cvičení jsou seznámeni příslušníci složek integrovaného záchranného systému s areálem věznice. Prohlídka věznice je důležitá proto, aby si vytvořili představu o prostorách, které se v jednotlivých budovách nacházejí a mohli tak dopředu počítat s možnými nástrahami při nenadálé mimořádné události, ať už simulované či skutečné, která by v těchto místech mohla nastat.

Prohlídka byla směřována především do prostor věznice se zaměřením na riziková místa vzniku možné události, způsobu vjezdu do věznice, přistavení zásahových vozidel a omezení provozu věznice. Příslušníci složek integrovaného záchranného systému byli seznámeni i s činností krizového řízení ve věznici.

5.2 Výsledky výzkumu

Na základě analýzy jednotlivých činností prováděných při modelové situaci mimořádné události jsou v této části práce prezentovány dva listy opatření pro řešení mimořádné události. Konkrétně se jedná o list opatření při vzniku požáru a list opatření při vzetí rukojmí. Základy pro tyto listy byly postaveny nejen na pozorování dané modelové situace, jejíž analýza byla prezentována v předchozí kapitole, ale především na diskuzi se samotnými příslušníky vězeňské služby ve Věznici Vinařice, kteří se osobně tohoto cvičení zúčastnili a pro něž jsou postupy při řešení mimořádných událostí téměř samozřejmostí.

V této kapitole jsou též shrnuty výsledky celého výzkumu a potvrzeny čtyři hypotézy týkající se součinnosti Věznice Vinařice se základními složkami integrovaného záchranného systému a funkčnosti krizového řízení Věznice Vinařice.

5.2.1 List opatření při vzniku požáru

LIST OPATŘENÍ PŘI VZNIKU POŽÁRU			
OPATŘENÍ	DOKUMENTACE	PŮSOBNOST	ODPOVĚDNOST
Zjistit rozsah a příčinu požáru.		OVS	VISS
Dle situace (místo požáru, ohrožení) uzavřít přívod plynu případně přívod elektrické energie.		OL (OVS)	VOL (VISS)
Vyrozumět o situaci všechny zaměstnance přítomné v objektu věznice. Telefonicky, vysílačkou, spojkou a spuštěním majáku modré barvy s 30s. signálem sirény.		OVS	VISS
O situaci informovat ředitele věznice (krizový štáb věznice).		OVS	VISS
Nařídít uzamčení vězněných osob na neohrožených ubytovnách, vydat zákaz pohybu vězňů ve věznici.		ŘV (OVS)	ŘV (VISS)
Dle situace zpohotovit, vyzbrojit a nasadit k hašení vzniklého požáru požární jednotku.	Požární evakuační plán	OVS, požární technik	VISS, požární technik
Dle situace vyrozumět a požádat o pomoc HZS Kladno.		ŘV (OVS)	ŘV (VISS)
Na základě vyhodnocení závažnosti situace přerušit veškerou činnost osob ve věznici, soustředit všechny zaměstnance na shromaždišti.		ŘV (OVS)	ŘV (VISS)
Realizovat Plán vyrozumění a svozu, je-li to účelné.	Plán vyrozumění a svozu	OVS	VISS
Realizovat Požární a evakuační plán věznice, vězně z ohrožených prostorů a ubytoven rozmístit podle tohoto plánu a zajistit jejich střežení.	Požární a evakuační plán	ŘV (OVS)	ŘV (VISS)
Informovat PČR, v rámci Realizační dohody požádat o zajištění pořádku na komunikacích v okolí věznice.	Realizační dohoda s PČR	ŘV (OVS)	ŘV (VISS)
Realizovat zesílené střežení, zvlášť zabezpečit zesílení hlavních vchodů a vjezdů k zajištění průjezdu vozidel a k zamezení zneužití těchto vozidel vězni k útěku. V případě požáru v blízkosti ostrahového pásma zajistit zesílené střežení v tomto prostoru. Zajistit doprovod vozidel HZS.	Plán zesíleného střežení	OVS	VISS
Informovat o situaci VDI GŘ VS ČR.	NGŘ o hlásné službě	OVS	VISS
Podle závažnosti situace informovat ostatní věznice s nimiž máme uzavřenu součinnostní dohodu, vzhledem k možnosti eskortování části vězňů do jiných věznic.	NGŘ č. 35/2012 Součinnostní dohoda	ŘV (OVS)	ŘV (VISS)
Vést záznam o provedených opatřeních, včetně časových údajů.	pozn. sešit VISS zápis z jednání KŠV	OVS, krizový štáb	VISS, předseda KŠ

Obrázek 2 List opatření při vzniku požáru (vlastní zdroj)

5.2.2 List opatření při vzetí rukojmí

LIST OPATŘENÍ PŘI VZETÍ RUKOJMÍ			
OPATŘENÍ	DOKUMENTACE	PŮSOBNOST	ODPOVĚDNOST
Dle možností zjistit situaci (počet rukojmí, jejich jména a stav, místo držení, počet pachatelů) přesně zapsat požadavky pachatelů.		OVS	VISS
O situaci informovat ředitele věznice (krizový štáb věznice)		OVS	VISS
Informovat PČR, v rámci Realizační dohody si vyžádat jejich pomoc, dále postupovat dle jejich pokynů !!!!	Realizační dohoda s PČR	ŘV (OVS)	ŘV (VISS)
Vyrozumět o situaci všechny zaměstnance přítomné v objektu věznice a velitele eskort. Telefonicky nebo spojku. Nařídít rádiový klid! Nepouštět sirénu!!		OVS	VISS
Nařídít uzamčení vězňenských osob na neohrožených ubytovnách, vydat zákaz pohybu vězňů ve věznici.		ŘV (OVS)	ŘV (VISS)
Na základě vyhodnocení závažnosti situace přerušit veškerou činnost osob ve věznici, soustředit všechny zaměstnance na shromaždišti.		ŘV (OVS)	ŘV (VISS)
Zpohotovit tým vyjednávačů věznice, vyjednávání zahájit v součinnosti s vyjednávači PČR.		OVS	VISS
Realizovat Plán vyrozumění a svozu, je-li to účelné.	Plán vyrozumění a svozu	OVS	VISS
Realizovat zesílené střežení, je-li to účelné. V případě potřeby realizovat Plán obrany.	Plány zesíleného střežení a obrany	OVS	VISS
Informovat o situaci VDI GR VS ČR	NGŘ o hlášené službě	OVS	VISS
Podle závažnosti situace vyžádat pomoc u věznic, s nimiž máme uzavřenu součinnostní dohodu, případně na GR VS ČR	NGŘ č. 35/2012 Součinnostní dohoda	ŘV (OVS)	ŘV (VISS)
Zpohotovit příslušníky k případnému provedení služebního zákroku pod jednotným velením, zajistit jejich vyzbrojení a vstrojení. Zajistit zdravotnické zabezpečení tohoto zákroku.	Rozkaz ŘV k provedení služebního zákroku pod jednotným velením	OVS, zdravotní oddělení	VOVS, VLZS
Dle pokynů PČR a ve spolupráci s nimi provést zákrok pod jednotným velením	NGŘ 4/2015 Rozkaz k zákroku Plány zákroku	OVS	VOVS
Vést záznam o provedených opatřeních, včetně časových údajů.	pozn. sešit VISS zápis z jednání KŠV	OVS, krizový štáb	VISS, předseda KŠ

Obrázek 3 List opatření při vzetí rukojmí (vlastní zdroj)

5.2.3 Shrnutí výsledků výzkumu - hypotézy

Hypotéza č. 1: Součinnost Věznice Vinařice se základními složkami integrovaného záchranného systému je na výborné úrovni.

Prvotní myšlenka součinnosti Věznice Vinařice se základními složkami integrovaného záchranného systému se zrodila v roce 2014, kdy každá směna HZS Kladno byla nejprve seznámena v rámci prohlídky věznice se všemi jejími prostory. Během několik let se stala samozřejmou součástí chodu věznice a přináší prospěch nejen příslušníkům vězeňské služby a jejím zaměstnancům, ale i členům základních složek integrovaného záchranného systému. A to především z důvodu neustálé fluktuace příslušníků ve všech výše jmenovaných složkách. Je potřeba, aby nově přijímaní členové těchto složek byli postupně obeznamováni se specifiky tohoto vězeňského prostředí a získali přehled o jeho zvláštěnostech a možných rizicích, která toto prostředí přináší.

Z pohledu výzkumníka a zároveň z pohledu zaměstnance Věznice Vinařice mohu na základě pozorování modelové situace tvrdit, že součinnost Věznice Vinařice se základními složkami integrovaného záchranného systému je na výborné úrovni.

Hypotéza č. 2: Podle nastaveného systému krizového řízení je Věznice Vinařice schopna zvládat přípravy na mimořádné události včetně jejich řešení a likvidaci následků.

Samotný režim, ve kterém je Věznice Vinařice běžně nastavena, ji předurčuje k tomu, aby byla schopna i podle nastaveného systému krizového řízení zvládat nejen přípravy na mimořádné události, o čemž hovoří např. dopodrobna připravený plán modelové situace, ale potom i jejich řešení a likvidaci následků. Každá konkrétní činnost vychází z daných zákonů a nařízení, ať už generálního ředitele nebo ředitele věznice, a těmi se musí příslušníci vězeňské služby řídit.

Jediným slabým článkem by mohl být z dnešního pohledu nedostatek příslušníků na směnách, což je bohužel problém v celé Vězeňské službě České republiky. Budeme-li si znovu pokládat otázku, zda je Věznice Vinařice schopna zvládat přípravy, řešení a likvidaci následků mimořádné události dle nastaveného systému krizového řízení v tuto chvíli, je nutno tvrdit, že ano. Což ji díky velkému počtu umístěných odsouzených a zároveň díky velkému nedostatku příslušníků, posouvá na příčky dobře připravených věznic ke zvládnutí mimořádných situací.

Hypotéza č. 3: Všechny předem stanovené cíle prověřovacího cvičení byly splněny.

S tvrzením, že všechny předem stanovené cíle prověřovacího součinnostního cvičení na základě již výše uvedených fakt v kapitole 5.1 byly splněny, je nutno souhlasit.

Hypotéza č. 4: Veškeré prováděné činnosti, které byly předem dané a následně prováděné během součinnostního cvičení probíhaly v souladu s platnými předpisy a nařízeními.

Všechny činnosti prováděné během prověřovacího cvičení byly v souladu s nařízeními č.35/2012 nařízení generálního ředitele o činnosti VS ČR po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnosti krizového štábu VS ČR, č.4/2015 nařízení generálního ředitele o postupu vazebních věznic a ústavů pro výkon zabezpečovací detence při vzniku nepokojů nebo jiných hromadných nezákonných vystoupení osob ve výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a osob ve výkonu zabezpečovací detence, o organizaci a provádění služebních zákroků pod jednotným velením, o výstroji a výzbroji příslušníků provádějících služební zákrok pod jednotným velením a eskorty nebezpečných osob, č. 83/2017

nařízení ředitele Věznice Vinařice o činnosti Věznice Vinařice po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a o činnosti krizového štábu věznice. Ani z jedné strany zasahujících složek při tomto součinnostním cvičení nebylo žádných námitek. Vězeňská služba postupovala ve směru ke složkám integrovaného záchranného systému na základě součinnostních a realizačních dohod, které jsou prověřeny praxí.

6 DISKUZE

V návaznosti na mou bakalářskou práci, ve které jsem se též věnovala tak specifickému prostředí, jakým je Věznice Vinařice, leč v úplně jiném pojetí a způsobu výzkumu, jsem si opět zvolila tuto instituci. Jako dlouholetý zaměstnanec jsem chtěla pochopit i jinou činnost a práci svých kolegů, než ve věznici dělám já sama.

Prvotně jsem si pohrávala s myšlenkou provedení výzkumu, který by se týkal v posledních letech velmi ožehavého a neustále prosazovaného tématu, kterým je zaměstnávání odsouzených. Právě v tomto sektoru se již devět let, coby zaměstnanec Oddělení zaměstnávání vězňených osob, pohybuji. Jsem přesvědčena, že právě i toto téma spadá do studijních oborů, ve kterých jsem předchozích pět let studovala. Odsouzení byli, jsou a budou vždy nedílnou součástí naší společnosti. A nejen oni sami, ale i prostředí, ve kterém jsou od společnosti izolováni, tvoří právě jeden z mnoha článků potencionálních hrozeb, pokud zůstanou uzavřeni v nečinnosti. Pracovní návyky jsou pro většinu naší společnosti celkem přirozeným jevem, a je nutností je udržovat i u lidí, kteří jsou na nějaký čas od společnosti odloučení. A to nejen z důvodu zpětného zařazení do společnosti po odpykání trestu, ale též z důvodu zaměstnání jejich mysli a těla, aby neměli prostor vytvářet právě již zmiňované hrozby v podobě vzpour apod.

A protože osud tomu chtěl jinak, tak jsem si nakonec pro svou diplomovou práci zvolila téma krizového řízení ve Věznici Vinařice. Od září loňského roku jsem se shodou náhod, díky postupu na pozici vedoucí Oddělení zaměstnávání vězňených osob, stala jedním z členů Krizového štábu věznice. Pomalu, ale jistě, tak pronikám, zatím pouze v teoretické rovině, do činností s tímto spojených.

Krizovým řízením a jeho průběhem ve Věznici Vinařice jsem se dopodrobna zabývala již v teoretické části této diplomové práce, a tak bych tuto diskuzní část věnovala především konkrétním postřehům, které mě během výzkumu zaujaly a které byly důležité pro splnění cílů této práce.

Kromě pozorování samotné modelové situace mimořádné události bylo důležitou částí výzkumu získávání informací přímo od příslušníků zasahujících složek. A to jak od těch, kteří byli přímo na místě zásahu, tak i od ostatních, kteří se podíleli na přípravě a tvorbě konkrétního plánu modelové situace. I ti, kteří nebyli přímo zaangażováni na této součinnosti akci, se podělili o své léty nasbírané zkušenosti a postřehy ze své praxe. To mi umožnilo sesbírat nemalé množství informací, které jsem mohla využít při vypracování této diplomové práce.

A protože Věznice Vinařice není jediná, kde se takováto součinnostní cvičení provádí, zajímala jsem se o další místa a způsoby provedení podobných modelových situací, abych měla srovnání s tou konkrétní, kterou jsem se podrobně zabývala v této práci.

Jako první jsem však oslovila příslušníky Hasičského záchranného sboru SČK, kteří mi byli ochotni poskytnout podrobnější informace o součinnostním cvičení, které proběhlo dne 23. listopadu loňského roku, a které nespádají mezi utajované. Z jejich zdrojů jsem tak mohla mimo jiné čerpat informace o dodržení stanovených časů jednotlivých činností během cvičení a dát je do souvislosti s časy uvedenými v plánu cvičení. Reakce na samotný zákrok nebyly z jejich pohledu nijak výjimečné, neboť to byl pro ně, jako profesionály naprosto běžný zákrok, pouze s nastavenými pravidly daného prostředí.

Měla jsem možnost nahlédnout do interního dokumentu taktického cvičení složek IZS. Jednalo se o cvičení v areálu Věznice Oráčov, kde byla v dubnu loňského roku vytvořena modelová situace nálezů podezřelých látek v ubytovně odsouzených. Mimo jednotek HZS SČK Rakovník, SDH obce Jesenice, Kněževy a Věznice Oráčov, se cvičení zúčastnila i Krajská hygienická stanice Středočeského kraje, územní pracoviště v Rakovníku. Cílem cvičení bylo prověření akceschopnosti a připravenosti jednotek PO při provádění záchranných a likvidačních prací během zásahu, kde je riziko zasažení biologickými agens. Dále ověření spolupráce a koordinace zasahujících složek IZS a zda zásah probíhá v souladu s typovou činností č. STČ 05/IZS Nález předmětu s podezřením na přítomnost B-agens nebo toxinů. A stejně jako ve Věznici Vinařice bylo jedním z cílů cvičení seznámení členů zúčastněných jednotek s prostory a rizikovými místy Věznice Oráčov. (39).

Spolupráce mezi příslušníky všech zasahujících složek probíhala bez větších nedostatků. Klíčová byla spolupráce a trvalá součinnost velitele zásahu se zástupcem vrchního inspektora strážní služby, a to především kvůli specifickým podmínkám na místě zásahu. Jeho viditelné označení v prostoru zásahu, bylo velmi důležité vzhledem k značnému pohybu osob. Veliteli zásahu poskytl všechny potřebné informace, včetně klíčů potřebných k odemknutí mříží a dveří v budově, ve které probíhal zásah. (39).

Další velmi zajímavou událostí bylo cvičení v roce 2011 ve Věznici Opava, jehož scénář byl vytvořen na základě skutečné události, kdy „v jedné z polských věznic, kdy příslušník oddělení vězeňské a justiční stráže po návratu z eskorty chtěl v eskortní místnosti spáchat sebevraždu a při pokusu o odebrání zbraně nechtěně postřelil kolegu a vězně. V krizové situaci se odmítal vzdát a dále vyhrožoval sebevraždou.“ (40, s. 9).

Tato událost byla řešena v rámci služební a profesní přípravy členů pracoviště krizového řízení jako praktický nácvik jeho činnosti. Členy tohoto pracoviště jsou ředitel, jeho zástupci, vedoucí oddělení, vyjednaváči a zástupce vedoucího oddělení vězeňské stráže pro služební přípravu. Cvičení se zúčastnili zástupci z Věznice Heřmanice a Věznice Karviná. Vlastní zákrok proti pachateli incidentu provedli příslušníci a vyjednaváči VS ČR ve spolupráci se zásahovou jednotkou a s vyjednaváči PČR. Lektorem byl vyjednaváč ze zásahové jednotky Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje Ostrava. Akce probíhala za běžného provozu věznice. Jen v místě, kde byl nácvik proveden, byl provoz omezen. Důraz byl kladen především na vyjednávání a stabilizování krizové situace. (40, s. 9).

K prověření spolupráce Vězeňské služby ČR se složkami integrovaného záchranného systému došlo i při cvičení v říjnu loňského roku ve Věznici Stráž pod Ralskem. Zde byla vytvořena modelová situace dopravní nehody eskortního vozidla Vězeňské služby ČR, kde byli zraněni příslušníci VS ČR a převážený odsouzený situace využil ke svému útěku. Příslušníci VS ČR zároveň řešili i situaci, kdy se odsouzený zabarikádoval na ubytovně v kulturní místnosti, a nebylo zřejmé, zda má u sebe rukojmí či nikoliv. Byl svolán krizový štáb věznice a vyhlášen Plán vyrozumění a svozu. Všechny činnosti byly sledovány, a to jak jejich průběh, tak vzájemná komunikace mezi účastněnými složkami vůbec. (41, s. 5).

I při každoročním společném cvičení příslušníků Vězeňské služby ČR a Policie ČR, které se koná v prostoru bývalého vojenského letiště v Hradčanech, šlo především o to, aby si příslušníci mohli zopakovat stanovené postupy, úkoly a jejich správné řešení. Rok od roku je patrná vyšší profesionalita všech zúčastněných, kteří v návaznosti na svou profesní přípravu bez problémů v součinnosti s ostatními jednotkami zvládají řešení krizových situací.

Toto cvičení proběhlo za účasti Věznice Stráž pod Ralskem a PČR Libereckého kraje. Jako přihlížející hosté byli na místě zástupci Policie a vězeňské služby Polské republiky.

Stejně jako v jiných věznicích, kde se uskutečňují podobná součinnostní cvičení, tak i zde přineslo spoustu nových ponaučení a poznatků při řešení mimořádných událostí. Opakování těchto cvičení je, jak už bylo zmiňováno výše v diplomové práci, důležité zejména kvůli výcviku nové generace příslušníků všech jednotek. Důležitým přínosem je i navázání vzájemné důvěry mezi příslušníky, v tomto případě, Policie ČR a Vězeňské služby ČR. (42, s. 15).

Ve své výroční zprávě za rok 2008 uvedla Vězeňská služba ČR, že ve Věznici Karviná byla prověřena akceschopnost a připravenost věznice na řešení mimořádných událostí a krizových situací. Ředitelem odboru vězeňské a justiční stráže generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky byla vrchnímu inspektorovi strážní služby (VISS) navozena modelová situace. Službukonající VISS ihned na základě uvedené skutečnosti nařídil realizovat plán vyrozumění a svozu. Stanovená časová norma byla splněna, do věznice dostavilo 96 % zaměstnanců a zesílené střežení bylo zaujato ve stanoveném čase. V přímé linii s danou situací byla prověřena i činnost pracoviště krizového řízení věznice. V součinnosti s Hasičským záchranným sborem MSK územní odbor Karviná byl ve věznici vyhlášen cvičný požární poplach, jehož cílem bylo prověření účinnosti požárně poplachových směrnic, evakuačního plánu a NŘV č. 8/2005, činnosti všech zaměstnanců věznice při vyhlášení hesla „HOŘÍ“ a činnost vrchního inspektora strážní služby při nahlášení požárního poplachu. Všechny stanovené úkoly cvičného poplachu, který měl kladné ohodnocení ze strany HZS MSK územní odbor Karviná, byly splněny. (43, s. 6 - 7).

Z výše uvedených modelových situací, které byly během několika let zpět, řešeny v různých věznicích napříč Českou republikou, je patrné, že řešení mimořádných událostí a krizových situací je nejen pro Vězeňskou službu ČR jedním z důležitých úkolů dnešní doby. Přípravám, ale i samotnému provedení a řešení daných modelových situací, je věnována spousta úsilí a času. Za výsledky je vidět důkladná příprava a výcvik všech zúčastněných.

Modelová situace ve Věznici Vinařice byla stejně jako v ostatních věznicích ukázkou skvělé přípravy zasahujících příslušníků i zaměstnanců Vězeňské služby ČR, ale i všech příslušníků složek integrovaného záchranného systému. Vedení věznice spolu s příslušníky, kteří zaštiťují krizové řízení ve věznici, pečlivě dbá na přípravu a provedení těchto součinnostních cvičení, neboť jen takto lze zvládnout nenadálou skutečnou mimořádnou událost. Opakováním těchto součinnostních cvičení a pochopitelně i obměnou námětů a scénářů simulovaných situací je zajištěna důkladná prověrka připravenosti všech jejich zaměstnanců a příslušníků.

Pro to, abych mohla vytvořit podrobný list opatření, respektive listy opatření, bylo nutné, kromě pozorování události, sledovat především činnosti operačního střediska věznice a vrchního inspektora strážní služby. S ním bylo nutné po ukončení celé akce udělat dodatečný rozhovor, který mi pomohl udělat si ucelený obraz na průběh a posloupnost všech prováděných činností během řešení mimořádné události. Teprve na základě všech získaných poznatků bylo možno splnit cíl této diplomové práce.

U zákroků uvnitř ubytovny nebyla žádána přítomnost většího množství přihlížejících, tak i zde bylo nutné získat informace přes zasahující či přihlížející příslušníky.

Zde bych se pozastavila nad průběhem vyjednávání s odsouzenými, kteří se zabarikádovali v jedné z místností a vzali s sebou jako rukojmí civilního zaměstnance věznice. I v tomto případě zasahující příslušníci museli postupovat tak, jako by se jednalo o skutečnou událost, kde jsou ohroženy lidské životy.

Leroy Thompson se ve své knize Záchrana rukojmích, Přehled zbraní a taktik vyjadřuje, že *„Nejdůležitějším úkolem vyjednavče je dovést incident s rukojmími do konce bez použití násilí. Aby tohoto cíle dosáhl, musí se zločinci navázat vztah. Ve většině případů je vyjednávání alternativou ke kapitulaci nebo ozbrojenému zásahu. Vyjednávání může rovněž pomoci získat čas na přípravu přepadového týmu, pokud se ukáže, že jeho nasazení je nevyhnutelné.“* (44, s. 37).

Proces vyjednávání je možno rozdělit do tří fází. První fází je tzv. rozehrání partie, kdy se vyjednavč snaží uklidnit zločince, diskutuje s ním o reálných požadavcích a snaží se zabránit ohrožení rukojmí. Ve fázi manévrování je snaha vyjednavče redukovat požadavky zločince, snaha o propuštění části rukojmí, a navázat užší kontakt se zločincem tak, aby s ním byla možnost dohody k ukončení incidentu. Ve třetí, zakončovací, fázi, kdy většinou roste napětí, je u vyjednavče nutností mít situaci pevně ve svých rukách. (44, s. 38).

Vyjednávání, které probíhalo v rámci modelové situace ve Věznici Vinařice, bylo v první fázi zajišťováno samotnými příslušníky, kteří se v ten daný okamžik nacházeli na místě incidentu. Každý jednotlivý příslušník VS ČR je seznámen se základy vyjednávání tak, aby mohl v případě jakékoliv podobné situace okamžitě reagovat. Když byl na místo povolán profesionální vyjednavč Policie ČR, nejprve přihlížel situaci, kterou měli v rukou příslušníci VS ČR a byl jim nápomocen svými radami.

Toto vyjednávání probíhalo přibližně půl hodiny. Teprve ve chvíli, kdy zabarikádovaná strana přestala s vyjednavací komunikovat, přebral svou roli ona sám. Ani s ním však už neprobíhala žádná komunikace a nebylo jasné, co se na druhé straně barikády odehrává a není-li rukojmí v bezprostředním ohrožení života. V tu rozhodl velitel zásahu o provedení zákroku, který provedla Krajská zásahová jednotka.

Barikáda byla postupně příslušníky rozebrána, její části odsouvány stranou nebo směrem ven z prostoru a byla uvolněna cesta pro vyvedení všech osob za ní. Na všechny osoby bylo použito donucovacích prostředků a s pouty byly urychleně vyvedeny z prostoru ven před ubytovnu bez rozdílu, kdo je pachatel a kdo rukojmí. Vzápětí byly uzavřeny na tzv. uzavřené oddělení, což již bylo zmiňováno v předchozí kapitole, kde s nimi bylo zahájeno vyšetřování.

Ještě bych zde chtěla zmínit jednu činnost příslušníků VS ČR a HZS, kterou při zásahu byli nuceni provést, a tou je evakuace všech osob, které byly toho času na ubytovně zasažené požárem. V prostorách ubytovny bylo v době vzniku požáru celkem 80 odsouzených a 10 civilních zaměstnanců. Nejvíce se jich nacházelo v suterénních místnostech, kde jsou situovány učebny Středního odborného učiliště Věznice Vinařice. Z přímo zasažených prostor kouřem vyvádějí odsouzené ve vyváděcích maskách sami hasiči, a to za asistence příslušníka VS ČR, který je vybaven stejně jako oni dýchacím přístrojem, zapůjčeným od HZS. V souvislosti s tímto se vážně uvažuje o pořízení několika přístrojů, které by byly ve vlastnictví Věznice Vinařice.

Poslední zmínka, kterou bych zde uvedla, se týká závěrečné části součinnostního cvičení, a tou byla prohlídka všech důležitých prostor, o kterých by příslušníci HZS měli vědět a mohli si tak udělat představu o průběhu eventuálního zásahu nejen při modelové situaci, ale především potom při zásahu skutečném.

Příslušníci složek IZS byli provedeni po ubytovnách odsouzených a pracovištích, seznámeni s místy, kde jsou instalovány hlavní rozvaděče elektrické energie a plynu, hydranty a hlavní uzávěry. Navštívena byla též plynová kotelna a místa vhodná pro parkování nejen techniky vězeňské služby, ale možné zasahující techniky všech složek IZS.

Celá součinnostní akce byla v rozhovoru s 1. náměstkem Věznice Vinařice hodnocena jako zdařilá s velkým přínosem poznatků a nových zkušeností, kterých bude určitě využito při přípravách na další modelové situace. Dále se hovořilo o tom, jak nejlépe zajistit bezpečnost vstupujících jednotek hasičů do věznice, zda vlastní silou VS nebo s pomocí PČR.

Zde totiž vyvstává problém, kdy prvosledové hlídky PČR sloužící se zbraní a zároveň jsou u věznice jako první, nelze využít pro činnost uvnitř věznice, neboť nesmí ve službě odložit zbraň a neznají důkladně prostory věznice. Pořádková jednotka PČR může být vyslána do věznice pouze v případě, kdy je ohrožen majetek a lidské životy a v případě, kdy VS ČR nezvládá situaci vlastními silami a prostředky.

Ze svého pohledu a po konzultacích a rozhovorech s příslušníky, kteří zajišťují plynulý a bezproblémový chod věznice nejen v běžném každodenním provozu, ale především potom za situací, které si vymykají průměru, je nutno konstatovat, že jsou to skuteční profesionálové na svých místech.

Právě zde mě nutí uvést odstavec z publikace Teorie a praxe krizového řízení II., Ing. Ondreje Tarčániho a kolektivu. *„Zvládnutí krizových situací je podmíněno řadou opatření jak na straně manažerů, tak na straně ostatních zúčastněných osob. Čím lépe si osvojíme podmínky pro úspěšné zvládnutí krizové situace (výběr, příprava a výcvik manažerů, záchranářů, obyvatelstva, formování záchranářských a krizových týmů, osvojování si řídicích postupů, poznatků managementu, manažerské psychologie apod.), tím více umožníme snížit následky krizové situace a zkrátit čas potřebný k zajištění požadovaného stavu nápravy.“* (14, s. 58).

Všichni denně podstupujeme různá rizika. Mohou to být např. finanční, podnikatelská, bezpečnostní atd. V tomto případě se zaměřím na rizika poslední jmenovaná, tedy rizika bezpečnostní, kterých se dotýkala i tato diplomová práce.

Bezpečnost. Má-li být naplněn význam tohoto slova, je nutné zvládat rizika, která je třeba co nejlépe a s předstihem rozpoznat, protože jedině tak je možnost učinit kroky a opatření, která tato rizika budou minimalizovat. (45, s. 37). A to je jistě cíl každého příslušníka VS ČR, kterého se při své službě snaží dosáhnout. Bezpečnost především.

7 ZÁVĚR

Na závěr této diplomové práce mohu podle výsledků provedeného výzkumu tvrdit, že Věznice Vinařice má pečlivě propracovaný systém krizového řízení a je schopna bez problémů zvládat mimořádné události různých podob a rozsahu, a to jak samostatně pouze vlastními silami a prostředky, tak především v součinnosti se složkami integrovaného záchranného systému. Jejich spolupráce je vnímána ze všech stran zúčastněných složek jako bezproblémová a na úrovni vysoké profesionality.

Stanovené cíle této práce byly splněny a z výsledků výzkumu v tomto specifickém prostředí Věznice Vinařice vyplývá, že lety a praxí prověřené postupy, jejichž plnění je pravidelně procvičováno nejen při každodenním běžném režimu, pravidelných prověrkách, ale především při konkrétních modelových situacích v součinnosti s dalšími složkami integrovaného záchranného systému, jsou správné a plně využitelné pro praxi do dalšího období.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AZ	Automobilový žebřík
BRS	Bezpečnostní rada státu
BŘ	Bojový řád
CAS	Cisternová automobilová stříkačka
ČR	Česká republika
HOPKS	Hospodářská opatření pro krizové stavy
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
KOPIS	Krajské operační a informační středisko
KŠV	Krizový štáb věznice
ML	Metodický list
MPT	Motorová požární technika
MU	Mimořádná událost
MV	Ministerstvo vnitra
NCRS	NATO Crisis Response Systém
NGŘ	Nařízení generálního ředitele
NPT	Nápravně pracovní tábor
NV	Nařízení vlády
OOPP	Osobní ochranné pracovní prostředky
OPIS	Operační a informační středisko
PČR	Policie České republiky
PO	Požární ochrana
RDST	Radiostanice
RV	Rendez-vous
RZP	Rychlá zdravotnická pomoc
SČK	Středočeský kraj
SSHR	Správa státních hmotných rezerv

TCTV	Telefonní centrum tísňového volání
ÚKŠ	Ústřední krizový štáb
ÚO	Územní odbor
VCNP	Výbor pro civilní nouzové plánování
VISS	Vrchní inspektor strážní služby
VEA	Velitelský automobil
VJ	Výjezdová jednotka
VKZBP	Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky
VOP	Výbor pro ochranné plánování
VSČR	Vězeňská služba České republiky
VZČ	Výbor pro zpravodajskou činnost
ZZS	Zdravotní záchranná služba

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. STODŮLKA, Vítězslav. *Krizové řízení: (studijní opora pro kombinovanou formu studia)*. Brno: Vysoká škola Karla Engliše, 2011. ISBN 9788086710372.
2. *Krizová legislativa (soubor zákonů)*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 9788073806279.
3. Zákon č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany České republiky.
4. ZPĚVÁK, Aleš. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2014. ISBN 9788074520440.
5. Zákon č. 241/2000 Sb. o hospodářských opatřeních pro krizové stavy.
6. Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.
7. *Národní systém reakce na krize*. [online] [cit. 2018-04-28] Dostupné z: http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwiTstCM0IbZAhUCZ1AKHb77BMEQFggnMAA&url=http%3A%2F%2Fwww.mocr.army.cz%2Fimages%2Fid_10001_11000%2F10484%2Fk_16.12.08c.doc&usg=AOvVaw3FNWNFAIqnbq5iHCeyJ-a1
8. Nařízení vlády č. 492/2000 Sb. k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).
9. Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).
10. Zákon č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky.
11. Zákon č. 1/1993 Sb. ÚSTAVA ČESKÉ REPUBLIKY.
12. NOVÁKOVÁ, Jaroslava, Oldřich KRULÍK a Radek BUREŠ. *Úvod do bezpečnosti a krizového řízení I.: mimořádné události, jejich členění a negativní dopady na základní funkce státu*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2011. ISBN 9788072513437.

13. ŠTĚTINA, Jiří. *Zdravotníci a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha: Grada, 2014. ISBN 9788024745787.
14. TARČÁNI, Ondrej. *Teorie a praxe krizového řízení II*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2011. ISBN 9788072513574.
15. REKTORŮK, Jaroslav. *Krizový management ve veřejné správě: teorie a praxe*. Praha: Ekopress, 2004. ISBN 8086119831.
16. Zákon č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky.
17. Interní dokument (Č. j.: OBP-37/OZU-2004 ze dne 17. února 2004).
18. Nařízení generálního ředitele VS ČR č. 35/2012 o činnosti VS ČR po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnosti krizového štábu VS ČR
19. Nařízení generálního ředitele VS ČR č. 67/2007, o postupu při tvorbě vnitřních předpisů Vězeňské služby České republiky
20. Nařízení ředitele Věznice Vinarice č. 83/2017 o činnosti Věznice Vinarice po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a o činnosti krizového štábu věznice
21. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *O nás* [online] 2018 Vězeňská služba České republiky [cit. 2018-04-28] Dostupné z:
<https://www.vscr.cz/veznice-vinarice/o-nas/>
22. GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR. *Věznice Vinarice. České věznice*. Praha: Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, 2006. ISSN 1213-9297.
23. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *O nás* [online] 2018 Vězeňská služba České republiky [cit. 2018-04-28] Dostupné z:
<https://www.vscr.cz/veznice-vinarice/o-nas/>
24. Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 9788086466620.

25. Interní dokument: Informace pro Vězeňskou službu ČR – Věznice na území Středočeského kraje ze dne 16. 12. 2013
26. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR. *Plánování nezbytných dodávek*. [online] 2018 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2018-04-28] Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/planovani-nezbytnych-dodavek.aspx>
27. Interní dokument. Prověřovací cvičení složek IZS, Vinařice 2017
28. MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 8024713624.
29. FERJENČÍK, Ján. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu: jak zkoumat lidskou duši*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2010, 255 s. ISBN 9788073678159.
30. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 9788026209829.
31. ZHÁNĚL, Jiří, Vladimír HELLEBRANDT a Martin SEBERA. *Metodologie výzkumné práce*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 9788021066960.
32. *Pozorování*. [online] [cit. 2018-04-28] Dostupné z: https://prozradit.tk/Vysv%C4%9Btlit/cs/Pozorov%C3%A1n%C3%AD#cite_note-r1-1
33. EGER, Ludvík a Dana EGEROVÁ. *Základy metodologie výzkumu: pro studenty ekonomických oborů*. V Plzni: ZČU, 2014. ISBN 9788026104186.
34. GRAY, E. David. *Doing research in the real world*. London: Sage, 2009. ISBN 9781847873661.
35. SAUNDERS, M. N. K., Philip LEWIS a Adrian. THORNHILL. *Research methods for business students*. 5th ed. New York: Prentice Hall, c2009. ISBN 9780273716860.
36. DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 4., nezměn. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 9788024619668.

37. REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009, 184 s. Sociologie (Grada). ISBN 9788024730066.
38. *Pozorování/dělení pozorování*. [online] [cit. 2018-04-28] Dostupné z: <https://prozradit.tk/Vysv%C4%9Btlit/tab/cs/Pozorov%C3%A1n%C3%AD/2c40a7956fa173f65d102a0377681d87d366b83d>
39. Interní dokument. Taktické cvičení složek IZS, Oráčov 2017
40. ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ. Praha: Vězeňská služba České republiky, 2011, **2011(2)**. ISSN 1213-9297. Dostupné z: https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2017/03/%C4%8CV2_2011.pdf
41. ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ. Praha: Vězeňská služba České republiky, 2017, **2017(4)**. ISSN 1213-9297. Dostupné z: https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2018/03/CV_4_2017Kompr.pdf
42. ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ. Praha: Vězeňská služba České republiky, 2016, **2016(2)**. ISSN 1213-9297. Dostupné z: https://www.vscr.cz/wp-content/uploads/2017/03/CV_2_2016_komp.pdf
43. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY VĚZNICE KARVINÁ. *Výroční zpráva o činnosti Věznice Karviná 2008*. Karviná, 2009.
44. THOMPSON, Leroy. *Záchrana rukojmích: přehled zbraní a taktik*. Frýdek-Místek: Alpress, 2003. Klokan (Alpress). ISBN 8072188259.
45. TARČÁNI, Ondrej. *Teorie a praxe krizového řízení I. 2.*, doplněné a upravené vydání. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2015. ISBN 9788072514359.

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Charakteristika věznice	47
Obrázek 2 List opatření při vzniku požáru	89
Obrázek 3 List opatření při vzetí rukojmí	90

11 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Pohled do dvora Věznice Vinařice.....	113
Příloha 2 Tabulka ubytovací kapacity	114
Příloha 3 Tabulka přehled dodavatelů nezbytných dodávek.....	115
Příloha 4 Seznam požadovaných nezbytných dodávek.....	116
Příloha 5 Přehled sil a prostředků	117
Příloha 6 Výstrojní materiál pro odsouzené.....	118
Příloha 7 Bojový řád jednotek PO – ukázka - str. 1	119
Příloha 8 Foto ze zásahu I.	120
Příloha 9 Foto ze zásahu II.	121
Příloha 10 Foto ze zásahu III.....	122

Příloha 1 Pohled do dvora Věznice Vinařice

Foto – Pohled do dvora Věznici Vinařice (interní zdroj)

Příloha 2 Tabulka ubytovací kapacity

Objekt	Oddíl	NUK 4m	Maximální kapacita	Poznámka
CELKOVÝ STAV				

Příloha 3 Tabulka přehled dodavatelů nezbytných dodávek

Přehled dodavatelů nezbytných dodávek

Dodavatel								Poznámka
P. č.	Obchodní firma, organizační složka	IČ	SHM	Adresa	Kontaktní osoba			
					Funkce	Jméno	Spojení	
1.					Obchodní ředitel		Mobil:	
							Tel.:	
							Fax:	
							E-mail:	
2.					Majitel firmy		Mobil:	
							Tel.:	
							Fax:	
							E-mail:	
3.					Obchodní ředitel		Mobil:	
							Tel.:	
							Fax:	
							E-mail:	
4.					Obchodní ředitel		Mobil:	
							Tel.:	
							Fax:	
							E-mail:	

Příloha 4 Seznam požadovaných nezbytných dodávek

Seznam požadovaných nezbytných dodávek

Nezbytná dodávka						Možnosti zajištění			
P. č.	Název	S K P	MJ	Určeno pro:	Množství potřebné na 14 dní	Množství požadované	Kapacita	Množství pro HM	Množství pro AČR
1.	Mouka		kg	Věznice Vinařice					
2.	Brambory		kg	Věznice Vinařice					
3.	Rýže		kg	Věznice Vinařice					
4.	Luštěniny		kg	Věznice Vinařice					
5.	Těstoviny		kg	Věznice Vinařice					

Příloha 5 Přehled sil a prostředků

Dopravní prostředky							
Druh vozidla	RZ	palivo	letní spotřeba	zimní spotřeba	obsah nádrže	počet osob (TP)	počet esk. odsouzených

Agregáty		NM					
----------	--	----	--	--	--	--	--

Pohonné hmoty					
Nafta motorová (NM)	nádrže		Benzín (BA)	nádrže	
	sklad			sklad	
	celkem			celkem	

Příloha 6 Výstrojn \acute{y} materiál pro odsouzen \acute{e}

Výstrojn \acute{y} materiál - odsouzen \acute{e}							
Druh v \acute{y} stroje	V \acute{y} str ojn \acute{y} norm a	Disponuj eme	M \acute{u} že me vybav it ods.	Max. krizov \acute{y} stav 2000 ods.		Normovan \acute{y} stav 800 ods.	
				Potřebujem e ks.	Musím e zajistit ks.	Nezbytn \acute{e} ě potřebuj eme ks.	M \acute{u} žeme poskytno ut ks.
Postel							
Matrace							
Podhlavn \acute{y} k							
Přikr \acute{y} vka							
Povlak na podhlavn \acute{y} k							
Povlak na přikr \acute{y} vku							
Prost \acute{e} radlo							
Nočn \acute{y} stolek							
Bunda šedomodrá							
Kalhoty šedomodré							
Tričko šed \acute{e}							
Ručn \acute{y} k							
Boty							
Pantofle							
Opasek							

<i>Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky</i>		
Bojový řád jednotek požární ochrany - taktické postupy zásahu		
<i>Název:</i>	Metodický list číslo	14
Zásahy v objektech Vězeňské služby		S
	<i>Vydáno dne: 30. listopadu 2017</i>	<i>Stran: 3</i>

I.

Charakteristika

- 1) Předmětem tohoto metodického listu jsou zásady spolupráce s Vězeňskou službou ČR (dále jen „vězeňská služba“) a jednotkami v případě vzniku požárů a jiných mimořádných událostí v objektech vězeňské služby.
- 2) Zásah v objektu a na zařízeních vězeňské služby je prováděn jen na žádost vězeňské služby, v úzké koordinaci s jejím personálem.
- 3) Pojmy pro účely tohoto metodického listu:
 - a) **objekt vězeňské služby** - je pro veřejnost uzavřený areál budov a pozemků, který je označen jako „věznice“, „vazební věznice“, popř. „ústav pro zabezpečení detence“ a má zvláštní režim vstupu a pohybu uvnitř. Komplexy budov a části budov až do koncových místností jsou trvale rozděleny uzamykatelnými uzavěry (mříže, brány apod.), mají stanovený režim otevírání, v mnohých případech omezený bezpečnostními opatřeními (např. nejde otevřít další průchod, dokud není uzavřen průchod předchozí, signalizace děle otevřeného průchodu apod.),
 - b) **zařízení vězeňské služby** – prostředky, které jsou určeny pro kontrolovaný pohyb osob uvnitř objektů (např. kamerový systém, dálkové otevírání, rušení signálu mobilních telefonů nebo radiostanic, zabezpečovací a komunikační prostředky, detekční prostředky),
 - c) **orgán vězeňské služby** - ředitel věznice nebo jeho zástupce a v době jejich nepřítomnosti (tzn. zejména v mimopracovní době a ve dnech pracovního volna a klidu) vrchní inspektor strážní služby, jehož služebna je i místem ohlašovy požáru,
 - d) **sektor zásahu** - místo přímo zasažené požárem nebo jinou mimořádnou událostí včetně bezprostředně ohroženého okolí vyžadující zásah jednotek.

II.

Úkoly a postup činnosti

- 4) Vězeňská služba zabezpečuje úkoly, které jí vyplývají z příslušného zákona¹.
- 5) Po příjezdu jednotky orgán vězeňské služby, který do té doby řídil záchranné práce a evakuaci, předá řízení zásahu veliteli této jednotky² a je mu nadále k dispozici.
- 6) Zásah jednotek je součástí bezpečnostních opatření ve věznici při vzniku požáru nebo jiných mimořádných událostí, kdy velitel jednotek řídí požární zásah nebo záchranné práce jako velitel zásahu v koordinaci s orgánem vězeňské služby. V objektu věznice může být ustanovena požární hlídka nebo jednotka požární ochrany věznice (požární

¹ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

² §19, odst. 2 zákona č. 239/2000, o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Příloha 8 Foto ze zásahu I

Foto - Součinnostní cvičení IZS ve Věznici Vinařice ze dne 23. 11. 2017(interní zdroj)

Foto - Součinnostní cvičení IZS ve Věznici Vinařice ze dne 23. 11. 2017(interní zdroj)

Příloha 9 Foto ze zásahu II

Foto - Součinnostní cvičení IZS ve Věznici Vinařice ze dne 23. 11. 2017(interní zdroj)

Foto - Součinnostní cvičení IZS ve Věznici Vinařice ze dne 23. 11. 2017(interní zdroj)

Příloha 10 Foto ze zásahu III

Foto - Součinnostní cvičení IZS ve Věznici Vinařice ze dne 23. 11. 2017(interní zdroj)

Foto - Součinnostní cvičení IZS ve Věznici Vinařice ze dne 23. 11. 2017(interní zdroj)